

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtno 7-50 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrtno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Napet položaj v Beogradu

Najvažnejši dogodek zadnjih dni v naši notranji politiki je bila seja demokratskega poslanskega kluba, ki je trajala več dni. Vršila se je ostra debata med obema skupinama v klubu, to je med ožimi pristaši Davidovića in med vladnimi demokrati (njihov vodja zunanji minister Marinković). Davidović in njegovi pristaši so v klubu odločno zagovarjali stališče, naj se kluba Demokratske zajednice in Kmetko-demokratske koalicije združita, da bi tako ujedinjena jugoslovenska demokracija vrgla sedanjo nazadnjaško vladno in prinesla državi demokratičen režim.

Ožji pristaši zunanjega ministra dr. Marinkovića so Davidovićeve predloge odklanjali, pač pa so se večinoma izjavljali za združenje s SDS. Zlasti so bili proti Davidoviću demokratski ministri.

Gotovo je, da ima Davidović za seboj večino demokratskega kluba, in to najmanj 40 poslancev. Prav tako gotovo pa je tudi, da se okoli 20 poslancev ne bi pokorilo sklepu kluba, če bi ta sklenil združitev s Kmetko-demokratsko koalicijo v en klub, temveč bi raje stopili iz demokratskega kluba. To bi pomenilo razcep demokratskega kluba in najbrže tudi izstop muslimanov iz Demokratske zajednice.

Do glasovanja na včerajšnji dopoldanski seji demokratskega kluba še ni prišlo. Ko to pišemo, še niso znani rezultati popoldanske

seje. Sodi se, da bo prišlo med obema demokratskima kriloma najbrže do nekakega sporazuma.

Vladni radikali, ki so z največjo napestostjo zasledovali potek seje demokratskega kluba, katera naj bi prinesla odločitev glede sedanjega režima, so skušali z vsemi mogočimi spletkami vplivati na demokratske poslance. Tako so na primer razširili vest, da je Radić pripravljen stopiti v vladno brez Pribevića. To vest pa označuje Radić za popolnoma izmišljeno ter zagotavlja, da je klub Kmetko-demokratske koalicije trden in enoten.

Če pride sedaj tudi do pobotanja in bo ostal na krmilu še nadalje nazadnjaški režim Vukićevičevih radikalov in klerikalcev, še s tem ni rešen položaj. Ob prvi ugodni priliki se bodo napetosti zopet poostrele, dokler ne bo končno na tleh klerikalno-radikalni režim. Demokracija mora zmagati in prevzeti v svoje roke oblastvo.

Grožnje vladinovec z novimi volitvami v primeru, če bi prišla na krmilo ujedinjena demokracija, so nezmislne in povedo samo, da se hoče pri nas popolnoma potlačiti parlamentarizem. Nove volitve bi kljub vladinovskim nasiljem prinesle za vladinovec razočaranje, kajti odpor proti sedanjemu režimu nazadnjaštva in nesposobnosti je tolik, da bi ga tudi nasilje ne moglo popolnoma streli.

majhnih v eno večjo, če bo zadevni zakon sprejet v Narodni skupščini. Nekatere spremembe bodo v korist občinam, druge pa tudi ne.

Eno zelo važnih vprašanj skoro v vsaki občini tvorijo občinska pota in k temu potrebni mostovi. Prav redke so občine, ki imajo vse to dobro urejeno. V največ občinah so občinska pota zanemarjena, kar je v veliko škodo občanom ali posameznim vasem, ker ljudje z največjimi težavami in zamudo časa razvažajo in dovažajo svoje pridelke in potrebščine. Seveda se ne dá povsod in do vsake hiše izvesti primerna pot. S tem v zvezi so veliki stroški, katerih včasih posamezne občine ne zmorejo. Da bi se delala tlaka, temu pa današnji svet tudi na deželi ni kar nič naklonjen.

Ker občine vsega naenkrat ne zmorejo, bi bilo potrebno, da se dela zdaj na to, drugič na drugo stran. Tu se pa zopet zadene na odpor. Ako se dela na to stran, je nejevolja na drugi strani, češ: zakaj pa tja prej in ne k nam! V mnogih primerih se baš zaradi tega opusti vse, kar je v veliko škodo občanom. Tu je treba potrpljenja in skupne podpore brez vsake zavisti. Brez sloga ni uspeha. Kjer je večja potreba, tam je treba storiti delo prej, drugod pozneje.

Za vse to je treba denarja, ki ga je prav malo. Občinskih doklad za to že ni mogoče več zvišati, saj so v največ primerih nategnjene že do skrajnosti. Takim občinam, ki imajo mnogo občinskih potov z obilnim prometom, naj bi oblastni odbor, odnosno oblastna skupščina prepustila nekaj odstotkov od cestnih doklad. Posebno bi bilo to uvaževati še pri občinah, ki imajo pri teh potih brezštevilno mostov. Z mostovi je še posebna težava, če zadenejo dotične kraje vrtemenske neizgode. Tudi na to bi se bilo ozirati pri določanju podpor, oziroma višine prepusta oblastnih cestnih doklad.

Kmetske občine, potrebe, pota in mostovi

Naše podeželske občine se bodo po novih občinskih postavah v vsej državi enotno preuredile in upravljale. Zato ne bo odveč, če rečemo tudi v „Domovini“ par besed o tej zadevi. Mnogo se sliši o naših občinah ob volitvah, potem pa je zopet vse tiho. O potrebah, delu, dolžnostih ter skrbih, ki jih imajo naše podeželske občine, se pa v javnosti in časopisih prav malo govori. Z občinskimi volitvami je upravljeno, a vendar imajo tudi naše podeželske kmetske občine važne posle, mnogo skrbi, križev in težav, če se občani zavedajo vseh dolžnosti.

Prejšnje čase se je mislilo, da je že vse opravljeno, če se je šlo na roke vsakokratnemu okrajnemu, danes sreskemu poglavarju. Ako se je temu ustreglo in so ga po vrhu vsega še imenovali za častnega občana, so občinski možje izpolnili svojo dolžnost. Poleg tega pa je v pretežni večini naših občin veljalo, da se je moralo brez ugovora ustreči g. župniku pri raznih napravah in popravilih, če so bila potrebna ali ne. Z vsem tem je bilo delo dovršeno.

Zato pa v tolikih občinah tak zastoj, naenkrat toliko potreb, dela, skrbi in težav. Ko bi se bilo prejšnje čase, četudi počasi, leto za letom delalo in izboljševalo, tedaj bi bilo danes manj skrbi in več zadovoljnosti med občani. Prejšnje čase bi se bilo marsikaj lahko napravilo z najhnim denarjem, kar pa danes velja za naše kmetske razmere ogromne vsote, katerih majhne občine več ne zmorejo.

Z novimi občinskimi postavami bo mnogokaj spremenjeno, n. pr. majhne občine se bodo združile s sosednimi večjimi občinami ali pa več

Hudo razočaranje na klerikalnem zboru v Laškem

V sredo 25. t. m. ob desetih se je vršil zbor delegatov in zaupnikov SLS v nadžupnijski dvorani v Laškem. Da bi bila udeležba boljša, so razposlali osebna vabila s podpisom tajnika organizacije dekana dr. Krulca. Predsednik organizacije dr. Godnič je otvoril zborovanje in opravičeval odsotnost poslanca dr. Gosarja, ministra za socialno politiko, in oblastnega poslanca Deželaka. Navzoči zaupniki so bili zaradi odsotnosti dr. Gosarja presenečeni, ker so se udeležili zbora baš zaradi tega, da se zahvalijo dr. Gosarju, ki je nekaj tako »slab« žerjavov pravilnik bratovskih skladnic v taki meri poslabšal, da je delavski stan resno ogrožen. Javni eksponenti SLS, kakor Jakopič, Napret in drugi, so se brez prikrivanja izražali, da bo dr. Gosar odnesel iz Laškega polna ušesa.

Dr. Godnič je opazil ogorčenje prizadetih in pričel zagovarjati dr. Gosarja s tem, da ni sam zakrivil poslabšanja pravilnika, temveč delavski zastopniki, ki so glasovali za izpremembo pravilnika. Torej po obvestilu dr. Godniča so temu krivi delavci sami, a dr. Gosar kot minister za socialno

politiko, ki je prvi poklican, da štiti interese delavcev, je nedolžen.

Vprašamo dr. Godniča, zakaj ni stavil dr. Gosar kot poslanec in minister za socialno politiko predloga pri sestavljanju proračuna, da bi prispevala država gotov znesek za saniranje bratovskih skladnic po načinu drugih držav. Kot pristaš SLS bo odgovoril, da država nima denarja, vendar pa vemo, da je SLS glasovala za mnoge nepotrebne vsote.

Oblastni poslanec Križnik je poročal o delu oblastne skupščine in med brezpomembnim govorom pozabil kot delavski zastopnik na novi klerikalni pravilnik.

O organizaciji in poslovanju je poročal poslanec Ovčar, ki je ugotovil, da na vseh shodih SLS pogreša mladino. Vzpodbujal je starše, naj v bodoče pripeljejo svoje sinove na slična zoorovanja, ker se s tem rešijo, da ne zabredejo v vrste demokratov. Razumemo dobro, da imajo voditelji SLS strah pred bodočnostjo in dobro čutiljo, da jih mladina ne mara.

Zaveden mož ne bo zaupal ljudem, ki imajo obljube samo na jeziku, ko pa dosežejo po ljudski

nezavednosti svoje cilje, poznajo samo brezdelnost.

Dr. Godnič je podal poročilo oblastnega poslanca Matevža Deželaka, ki ima po njegovem mišljenju nebroj zaslug pri sestavi raznih resolucij, za katere je že pri sestavljanju bil pripravljen, da ostanejo samo na papirju.

Tajnik Podrebaršek je sibal ogenj na bivši gospodarski klub občine Sv. Krištof in poudarjal, da je ta zakrivil razpust občinskega odbora. Osebo in imenoma je napadel navzoče člani SLS, ki so podpirali delo kot občinski odborniki v gospodarskem klubu, in predlagal je njihovo izključitev iz SLS. Sklenilo se je, da se preda vsa zadeva strankinemu razsodišču, končno pa bo odločilo sodišče, kjer bo Podrebaršek moral dokazati, kdo je v resnici zakrivil, da je bil razpuščen občinski odbor občine Sv. Krištof.

Po ključni debati je dr. Godnič zaključil zbor s poudarkom, da bo dr. Gosar še v bodoče poslanec in minister, kar prav radi verujemo, toda težko s pomočjo volilcev laškega okraja. Delegati in zaupniki SLS so se vračali z zbora razočaranih obrazov in v trdnem prepričanju, da od svojih voditeljev nimajo pričakovati stvarnega dela, o čemer so se po preteku enoletnega vladanja SLS lahko prepričali.

Politični pregled

Večdnevna seja v demokratskem klubu o vprašanju,

ali naj se klub Demokratske zajednice pridruži klubu Kmetjsko-demokratske koalicije,

še včeraj v času, ko to pišemo, ni bila zaključena. Morda rezultati ne bodo takšni, kakršni bi bili želeli. Dočim so Davidovič in njegovi ožji pristaši zagovarjali združenje s Kmetjsko-demokratsko koalicijo (KDK), kar naj bi vrglo vladu in prineslo nov demokratski režim, so bili pristaši zunanega ministra dr. Marinkovića proti takšnim predlogom. Rezultat glasovanja v klubu nam, žal, še ni znan.

Kakor je nujno potrebno, da se izenačijo davki po vsej državi, vendar je načrt zakona

o izenačenju neposrednih davkov, ki je sedaj pred Narodno skupščino, neprimeren in ne bo prinesel nam olajšav. Na seji Narodne skupščine v sredo je

bil novi davčni zakon v načelu sprejet, in sicer s 182 proti 72 glasovom. Seveda so tudi naši klerikalci glasovali zanj. Vladna večina je enostavno zavračala vse umestne predloge opozicije, vendar pa je odpor opozicije imel ta uspeh,

da bo poglavje o zemljiškem davku najbrže izloženo

ter da bo zakon sprejet brez tega poglavja. To vprašanje se bo rešilo naknadno in je upati, da se bodo stopnje za zemljiški davek znižale, kakor je to zahtevala opozicija. Klerikaci so pri vsej tej debati stali ob strani, kakor da so pozabili, da so bili izvoljeni v pokrajini, ki najhujše ječi pod davčno preobremenitvijo. Zato bo v zgodovini zapisano,

da so v času, ko se je reševalo važno davčno vprašanje, klerikalci molčali

po volji in želji svojih zaveznikov Vukičevićevih radikalov, katerim gre predvsem za koristi Srbije, za druge pokrajine pa se malo brigajo.

Včeraj se je začela v Narodni skupščini razprava o državnem proračunu,

ki bo gotovo potekla v zelo ostrih debatah.

DOPISI

GORNJI LOGATEC. Prosvetni odsek našega Sokola je izgubil svojo pridno in vestno blagajničarko Mico Godinovo, ki se je poročila v Dolnji Logatec. Tudi ženin Franc Mihevc je član stare sokolske rodbine. Obilo sreče! — Igra »Kamela skozi uho šivanke« je bila prav dobro naštudirana. Zato tudi uspeh ni izostal. Občinstvo je bilo nasmevano in razigrano. — Zdravstveno predavanje s filmom »Kako ostanem zdrav«, je tudi splošno ugajalo. — Na Svečnico v Domu kot običajno velika ljudska veselica gasilcev. — Umrla

je »stara Markovka«, mati g. Ivana Marinka iz Kale. Dosegla je 76 let. Iskreno sožalje!

BLOKE. Od nas se malokdaj kdo oglasi, dani se tudi gibljemo. Po novem letu se je začel pri nas kmetijsko-nadaljevalni tečaj, katerega obiskuje poleg kmetijskih fantov tudi nekaj roko-delcev, okrog 40 po številu. Tudi dekleta se pridno poučujejo v gospodinjstvu, ročnih delih itd. Vsa zahvala gg. predavateljem. Naj ne bo njihov trud brez uspeha. — Dne 23. januarja se je vračal s sejma v Sodražici proti domu že priletni kmet iz Volčjega, po domače Matevželj, ter omagal pol ure pred domom na cesti. Na klice na pomoč so prihiteli fantje iz bližnje vasi Fare ter ga spremili do doma. Tako je bila odvrnjena nesreča, ker bi sicer mož lahko v mrazu nevarno zbolel. Ne hodite sami v mrazu na daljša pota, posebno stari ne! — Ničan.

SV. KRIŽ PRI KOSTANJEVICI. Minuli petek smo dobili novega župana v osebi posestnika g. Martina Unetiča iz Vinjega vrha. Kakor je bilo pred volitvami vse mrtvo in ni bilo videti nikjer pravega zanimanja za volitve, se je po njih začel boj za tem, kdo bo župan. Značilno je pri tem to, da niso prišli do veljave moške, ki so strastni strankini priganjači. Naši odborniki, sedem po številu, so oddali po večini prazne glasovnice. Po volitvi je odbornik Joško Horvat (SDS) novemu županu čestital s pristavkom, da ga opozicija ni volila, želi mu pa kljub temu, da bi šel po srednji poti, to je po poti nestranskarstva. Proti večini se bo vodila lojalna opozicija, ako gotovi razlogi ne bodo zahtevali ostre borbe. Ker ga je neki nasprotnik zavrnil, češ, da imajo moč, mu je dal »kontro«, da se opozicija te premoči prav čisto nič ne boji. Ali bo novi župan po svojem razumu in samostojnosti prekosil dosedanjega, bomo še poročali. Pri teh volitvah smo nazadovani za dva odbornika. Križde in krivce ne bomo iskali, želeli bi pa bilo v bodoče več samostojnosti. Samo par ljudi ne zmore vsega. Ne gre tukaj za politiko, nego za to, da pride v občinski zastop čim več samostojnih ljudi. Brez teh je vsak napredek izključen. In kdo trpi zaradi tega? Vsa občina! Vsakemu mora biti jasno, da je na prvem mestu kandidatne liste samo en kandidat in da je izmed 25 odbornikov samo eden lahko župan; da je lahko vsak odbornik prav tako važen občinski

Ivan Petrovič:

Klic iz dalje

(Povest iz prejšnjih časov.)

(Konec.)

Ko so lovci na bojišču preiskovali, kdo izmed palih utegne biti samo ranjen, se je dvignila z gostim pajčolanom zastrta postava in hotela pobegniti. Grof Franc ji je prestregel pot. Z glasnim vriščem se je ženska hotela spet zgruditi, ko ga je zagledala. Obdržal jo je v svojih rokah eden izmed lovcev ter odgrnil pajčolan, ki ji je zakrival obraz. Ko da gleda pošastno prikazen, tako je strmel zdaj grof vanjo, ko je bila odkrita!

Bila je Amalija! V tem trenutku se iztrga s silo najbesnejšega obupa iz lovčevih rok, naglo izvleče velik nož in plane ž njim nad grofa!

Logar, ki je stal poleg njega, se je oklenil blazne, jo razorožil in dejal, medtem ko so njo držali lovci, z otožnim glasom grofu: »Kaj naj storimo? Kaj je sploh mogoče storiti?«

Bilo je zdajci, kakor da se je grof šele predramil iz krčevite odrevenelosti. Z divjim, groznim glasom je zavpil: »Zvezati in na grad ž njo!« Zavijtel se je na konja, ki so mu ga bili prignali lovci, ter odjezdil po gozdu.

»Zavrženo bitje! Torej med morilce in tatove si bežala iz hiše očetove, iz naročja ljubezni. Nič — nič več ne boš kopicila sramote na to sivo glavo. Samostansko zidovje naj tebe in tvojo zločinsko blaznost skrije pred svetom!«

Tako je vzkliknil stari grof v besu najglobljega srda, ko so pripeljali Amalijo pre-

denj. Ona pa ni niti dihala. Nikakor ni bilo več mogoče misliti, da še živi. Niti najrahljši vzgibljaj na obrazu, niti najmanjše vzdrhtevanje usten, niti pogled mrtvaško nemih oči ni kazal, da bi bila kaj čula ali opazila, kar se je godilo in govorilo krog nje... Niti glasu ni bilo iz njenih ust. Ako so jo vodili, je šla, ako so jo pustili, je obstala. Bila je čisto kakor avtomat. Grof jo je dal zapreti v oddaljeno samotno sobo v nadi, da jo lahko spravi v nekaj dneh v oddaljen samostan.

Zaman se je duhovnik trudil, da bi pripravil Amalijo do govorjenja. Vztrajala je v svojem molku. Enako tudi ni uspelo, da bi ji bil kdo vsilil jed in pijačo. Oba, duhovnik in ranocelnik, sta bila enih misli, da Amalija nikakor ni telesno bolna, ampak da je to duševni napor volje in da je sklenila umreti.

Grof Franc se je bolj obvladal in je bil mirnejši nego bi bil kdo utegnil pričakovati. Bilo je kakor da se je popolnoma vdal v mrko vladajočo usodo in se nič več ne boji in nič več ne upa.

Četrto noč po teh dogodkih je naposled izbruhnilo tisto neurje, ki je uničilo dom rodu plemenitih grofov C.

Baš okrog polnoči, ko je v gradu vse trdno spalo, so ulomili grajska vrata. In v divjem morilskem kriku je vdrla noter roparska tolpa, streljala v okna, razbijala vrata in ubijala služabnike, ki so posamič prihajali skupaj.

Komaj je nabasal grof Franc svoje pištole, ko je že slišal besneti roparje po sobah poleg njegove spalnice in klicati njegovo ime. Menil je, da je izgubljen. Ali vendar. Spalnica je imela okno na vrt, a po zidu je bil speljan

špalir. Po njem se je spustil navzdol in zbežal v temni noči proti logarjevi hiši, odkoder so mu iz dalje svetila okna nasproti. Vesela nada je pospešila njegov korak. Ko je dospel do tja, so bili lovci že odpravljeni, medtem ko je strahotno donel z vasi plat zvona.

Logar je bil slišal močno streljanje v smeri gradu, videl svetli sij bakel, slutil roparski napad in takoj spravi vse pokonci. Urno je šlo zdaj proti gradu. — Čim je bil vstopil tolpin poglavar, ki se je odlikoval po zanositem stasu in ponosni vnanjosti, v sobo starega grofa, je ta sprožil pištolo proti njemu in — zgrešil. Hotel je sprožiti drugič, a tedaj je z glasnim krikom: »Karl! Karl! tukaj sem — tu je tvoja žena!« planila Amalija vmes in se vrgla roparju v objem.

Pištola je padla staremu grofu iz rok in prepaden je kriknil: »Karl — sin!«

Tedaj stopi ropar z nesramnim, zasmehljivim ponosom predenj in pravi: »Da — sin, ki si ga zavrzel, mora na tak način terjati dediščino od tebe, sivi grešnik!« —

»Prokleti lopov!« zakriči grof, ves penast od jeze.

»Molči,« pravi ropar, »vem, kdo sem in kako sem tak postal! Kaj si v pogubni sli sejal plevel in se zdaj čudiš, da je poglaval plevel in ne cvetlice? Ali nisi zapeljal moje matere? Ali ni s studom tebi dala roke, ki si jo iztrgal njemu, ki ga je vroče ljubila? In prav tebi na kljub hočem vladati na svojem krvavem roparskem prestolu s tole, ki me ljubi tako, kakor tebe nikoli ni ljubila tvoja žena, ki si jo hotel zvoditi.«

»Sad pekla!« zakriči grof in prime Amalijo, da bi jo potegnil proč z roparjevih prsl.

funkcionar kakor je župan, ki mora itak delati samo to, za kar ga pooblašča občinski odbor. Kdor se odloči za podpis kandidatne liste, bi se moral tega v polni meri zavedati in agitirati s polno paro za dotično kandidatno listo, pa makar je na zadnjem mestu med namestniki. Po toči zvoniti je prepozno, važno je pa to za bodočnost, zlasti ker ni izključeno, da se bodo že letos občinske volitve obnovile po novem občinskem volilnem redu. Redni sestanki in dogovori med naprednimi odborniki so nujno potrebni. Brez teh je enotnost izključena ali vsaj otežkočena. Kršilci teh pravil grešijo proti celoti, ki mora biti v vsem nerazdružljiva. Vsi samostojni predlogi bi se morali pretresati na sestankih. Osebnosti morajo v ozadje, gmotna moč naj tukaj idejne ne prevladuje. Ta napaka bi morala biti že davno izkoreninjena. Kdor se s tem redom ne strinja, bo za posledice odgovoren sam; najbolje je pa, če prepusti svoje mesto boljšemu namestniku. Naša občina je napram drugim precej zaostala, zato je treba za delo celih mož. Kdor ni cel, samostojen, naj ostane doma v zapečku. Bog živi!

VRHNIKA. Novoizvoljeni člani gospodarskega odbora trga Vrhnike se vsem svojim volilcem najpriskrbeje zahvaljujemo za izkazano nam zupanje in izjavljamo, da bomo vedno delovali nepristransko in nesebično le za blagostanje in povzdigo našega lepega kraja. Dobro se zavedamo težkega dela, ki nas čaka, zato pozivamo vse občane, da nam tudi v naprej zaupajo in nam pomagajo popraviti to, kar se je do sedaj zamudilo. V gospodarskem odboru ne bomo poznali politike, kajti le v složnem sodelovanju vseh strank je uspeh mogoč. Odborniki: Josip Jelovšek, Andrej Opeka, Jakob Oblak, namestnik: Franc Langof, Ignac Rozman.

SMARTNO V ROŽNI DOLINI. Prijazna in lepa dolina zasluži svoje rožno ime. K nam radi pohajajo tudi Celjani. Saj se je spominjajo tudi v čenopisu, češ, da bo razširjena Ipavčeva ulica v Celju tudi Šmartinčanom koristila, morda zato, da bodo Šmartinčani hitreje našli izhod iz Celja. V Celje znošimo in zvozimo naše pridelke, kakor jajca, mleko, sadje, sočivje, drva in drugo na prodaj. Skupiček oddamo davkarji, trgovinam in drugim, a malo, malo gostilničarjem. Tako olajšani jo odkurijo Šmartinčani po Ipavčevi ulici

peš ali z vprego proti domu. Ta cesta je pravo gorje za pešca in vprežno živinčje. Iz Šmartna proti Celju sta dva kratka, a strma klanca, to sta Kruščev in Cocejev, nazaj proti Šmartnu pa Gregorinov in Šafarjev klanec. Pri Cocejevem klanecu sta lani skupaj treščila en voznik in en motor kljub temu, da sta vozila vsak na svoji desni strani ceste. Navzdol vozeči konj se je izza ovinka prihajajočega motorja ustrašil in skočil pred motor. Motociklist g. P. iz Celja se je precej potolkel. Kruščev klanec terja od vsakega živinčeta pred vozom potrojevo moč. Tukaj gre dobiček čez ramo, ker si mora vsak tovarnik najemati predvprego ali pa trpinči vpreženo živino toliko, da spelja ali onemore. Gregorinov klanec je pa že zahteval toliko gramoza, da bi za tisti znesek bil lahko že davno klanec ali znižan ali pa preložen. Šafarjev klanec bi se tudi z majhnim trudom in stroški dal izvesti po zložnejšem terenu. Žal, pri vsem tem manjka zanimanja našim skupščinskim in oblastnim ljudskim zastopnikom. Saj oni ne potrebujejo te ceste, pač pa potrebujejo šmartinčanske voline kroglice. Na drugi strani pa manjka Šmartinčanom edinosti. To se je pokazalo pred nekaj leti, ko so se interesi potegovali za novo cestno zvezo Šmartno-Vojnik. Obstojajo pa še drugi nedostatki na šmartinski cesti. Skozi Ostrožno in Lopato so globoki cestni tiri, polni blata in vode. Blatna je občestna pešpot, a kupi gramoza so pohojeni in povoženi. Potem vise pre nizko na cesto drevesne veje, zaradi česar so klobuki na malo višjem vozu sedečih voznikov stalno v nevarnosti. Kadar se nam bo zopet rodil nov odbornik okrajnega zastopa, upamo na od pomoč, prej pa ne. Cestar Koštomaj je upokojen, a okrajni zastop nima drugega. Torej le gazimo, da izgazimo ali nas pa bodo drugi pogazili.

SV. TOMAŽ PRI ORMOŽU. V tekočem mesecu je smrtna kosa zahtevala pri nas precej žrtev. Na Malevinah je umrla po dolgi in mučni bolezni posestnica Ana Hojnikova, rojena Gregorčeva. Bila je dvakrat na operaciji, enkrat v Mariboru, enkrat pa v Ormožu. Stara je bila šele 30 let in med sosedi splošno priljubljena. — V Pršetincih pa je umrl nad 70 let stari Alojz Skuhota, brat pokojnega ljutomerskega dekana Ivana Skuhote in bivši kmet na Hujbaru. — Na Seniku sta umrli Terezija Hrčičeva, rojena Dovečarjeva, ter služ-

kinja Tereza Bezjakova. — V Preštincih je umrla od kapi zadeta Gera Kosaničeva, stara nad 70 let. — V Savcih je preminul Anton Goričan, 80letni starček. Našli so ga v njegovem mlinu mrtvega. — Pokojnikom blag spomin, preostalim pa naše sožalje!

SV. JURIJ OB JUŽNI ŽELEZNICI. Pri nas je bil 24. januarja izvoljen za župana g. Klajnšek Martin, p. d. Slemenjak. Zanj so oddali glasove odborniki gospodarske skupine in kmečko-delavske liste. Podžupan je g. Ivan Fendre.

LOŽE NAD RIMSKIMI TOPLICAMI. Poročil se je g. Franc Knez z gdč. Lapornikovo. Novemu zakonskemu paru najiskreneje čestitamo in želimo mnogo sreče.

ZIDANI MOST. Na občnem zboru sreske organizacije SDS Laško, ki se je vršil v soboto v prostorih hotela Juvančiča, je bil izvoljen za predsednika g. dr. Fran Roš, odvetnik in župan mesta Laškega.

MARIJA GRADEC. Pri nas so se vršile občinske volitve že v mesecu decembru preteklega leta, a še do danes se ni sestel novi odbor. Seveda so tu zopet klerikalne spletke vmes. Gospodje so se morali pritožiti kljub temu, da so se volitve vršile popolnoma zakonito. Če vam ne ugajata dva odbornika naše gospodarske liste, Vas prosimo, da s svojo vsemogočnostjo izposlujete razpis novih volitev, kjer bomo namesto teh dveh poslali podvojeno število naših mož v občinski odbor.

ZIBIKA. V nedeljo 5. februarja bo članski sestanek krajevne organizacije SDS takoj po maši pri g. Fr. Založniku. Člani se naprošajo, da prinesejo s seboj članske legitimacije zaradi žigovanja. Udeležba je za vse člane obvezna.

IVANJKOVCI. Tukajšnje prostovoljno gasilno društvo bo priredilo v nedeljo 5. februarja v tukajšnji dvorani pustno veselico. Na sporedu so šaloigra enodejanka «Dva gospoda in en sluga», ples in druge zabave. Začetek točno ob 18. uri (ob 6. pop.). Vstopnina 5 Din. Čisti dohodek je namenjen v društvene svrhe.

SV. TOMAŽ PRI ORMOŽU. Na Seniku se je poročil posestnik in bivši organist g. Jernej Hebar z go. Marijo Razlagovo, rojeno Šukalovo, preužitkarico iz Bodislavcev pri Mali nedelji. Ženin je star 70 let, a nevesta 45 let. — V Zagorju je

Zdajci zarjove ta z groznim glasom: «Roke proč od moje žene!» in preteče zavilhti golo sabljo nad očetovo glavo.

Bilo le v trenutku, ko je planil grof Franc, ki je bil z lovci srečno prodril, v sobo, videl očetovo nevarnost, pomeril in ustrelil.

Z razbito glavo se je zgrudil ropar na zemljo. «Tvoj brat Karl!» zakriči stari grof in se brez življenja zgrudi kraj ubitega! V mrki omotičnosti, kakor zadet od strele, je strmel grof Franc v mrliča.

Kri je tekla po grajskih mostovžih. Niti enega grofovih služabnikov ni bilo, ki ne bi ležal težko ranjen ali mrtev na tleh. Tudi vrlega ranocelnika so našli v veži vsega prebodenega in mrtvega, nedaleč od njega pa je ležal prokleti Danijel z razbito glavo. Ropar ni ušel niti eden. Kar jih v gradu niso pobili lovci in so se hoteli oteti z begom, so padli v roke oboroženim kmetom, ki so se trumoma valili proti gradu.

Ko so lopovi videli, da so izgubljeni, so še med spopadom zažgali grad, ki je bil zdajci na vseh koncih in krajih v plamenih.

S težavo so rešili iz ognja starega, samo onesveščenega grofa in grofa Franca, ki je bil zapal v popolno apatijo. Ogenj, ki mu ni bilo mogoče priti v okom, je do tal uničil ves grad.

Amali je ni bilo nikjer mogoče najti, zato so menili, da je končala v plamenih.

Malo dni za tem je grof Maksimilijan umrl duhovniku na rokah. Ta je potem zapustil kraj groze in se podal v Neapol h kamaldulancem.

Grof Franc je premoženje s sodno poklonitvijo podaril siromašnemu, nadbudnemu

mladeniču iz neke stranske linije grofovske rodbine. Sam je z neznatno vsoto odšel iz dežele in menda spremenil svoje ime, ker ni bilo nikdar nič več slišati o njem.

Čisto nemogoče mi je, da bi ti zdaj po tej menihovi povesti poročal še kaj o sebi ali drugih stvareh, kar boš tudi sam čutil, zato za danes nič več.

Vilibald Hartmanu.

Toplice, dne . . .

Ne morem in ne smem ti povedati, kakšen vtis je napravilo name tvoje pismo! Igro usode je treba imenovati primer, da v daljni tuji deželi naletiš na duhovnika iz onega gradu, še usodnejše je bilo prihranjeno zame. V nekaj besedah izveš vse:

Včeraj zjutraj sem šel. Zakaj sem v Toplicah, vprašaš? No, običajni moj revmatizem, ki me ovira v udih, zlasti pa še fatalna, vso duševno silo zavirajoča hipohondrija, tako pravijo zdravniki kljub temu, da mi je ime zoperno in mojemu stanju menda tudi sploh ni primerno, no, vse to me je pripeljalo semkaj. Včeraj zjutraj, ko sem se čutil nenavadno krepkega in svežega, sem napravil daljši izlet nego sicer. Zašel sem v divje zaraščeno gorsko globel, kar nenadoma opazim žensko vitke, visoke rasti in mladostnega stasa v črni svileni obleki, krojeni po staronemškem načinu, z baržunastimi pasci in s prav mičnim razkošnim čipkastim ovratnikom, ki je hodila par korakov pred menoj. Pojava osamljene, lično oblečene dame tu v samotni pustinji, je bila res nekaj posebnega. Menil sem, da tu ne bi bilo nič neprimernega, ako bi jo nagovoril, pa sem naglo stopil za njo. Bil sem že tik za njo, ko se je ozrla. Prestrašen sem se

stresel in umaknil, ona pa je glasno zavrisnila, zbežala v grmovje in hipoma izginila.

Ne bledl, od tuge in tudi že od nastopajoče starosti skaženi obraz, ki je le še hranil sledove izredne lepote, ampak čudni pogled njenih oči, ki so se bliskale v temnem ognju, je bil vzrok, da sem se prestrašil in odmaknil. Ni se mi zdelo umestno, da bi zasledoval tujko, in sicer iz dveh ozirov. Po eni plati sem bil na tem, da bi bil smatral tujko zaradi nje-nega poveda za blazno, po drugi pa sem bil v nevarnosti, da se popolnoma izgubim, ker me je itak stalo dovolj truda, preden sem našel prvo pot proti domu.

Ko sem pri mizi pripovedoval svoj doživljaj, mi je dejal moj сосед, ki že leta in leta hodi vsako poletje v Toplice, da je tista ženska res blazna in da jo mnogo ljudi v Toplicah prav dobro pozna. Pred več leti se je bila namreč pojavila v okolici Toplic mlada ženska, ki je časih v razcapani obleki beračila po kmetih, časih pa spet bolj oblačena prodajala precej dragocene dragulje in nato spet izginila v gore. Praznoverno ljudstvo jo je smatralo za gozdno vilo, za gorsko čarovnico ter je prosilo župnika v Toplicah, naj prežene hudobnega duha. Duhovnik je obljubil, vendar je mislil čisto drugače.

Kmalu se je tudi zgodilo, da je na sprehodu po pokrajini, koder se je pojavljala dotična oseba, naletel nanjo in da ga je ona prosila vbogajme. Duhovnik, mož bistrega razuma in s pravim psihološkim pogledom, je takoj iz prvih besedi spoznal, da ima blaznico pred seboj. Posrečilo se mu je, da si je pridobil njeno zaupanje. Kljub temu, da s tem, kar mu je pravila o svojem pokolenju, stanu in trenutnih razmerah, ni mogel nič, akor priti na jasno,

umrl Anton Moravec, preužitkar, po kratki bolezn, star 75 let. Naj v miru počiva!

SLATINA-RADENCI. Tukajšnje »Dramsko društvo« bo priredilo v nedeljo 12. februarja v prostorih g. Josipa Maršika (zdraviliška restavracija) šaloigro v treh dejanjih »Navaden človek« in šaljivi prizor »Učitelj solopetja«. Med odmori in po igri svira godba naših priljubljenih radenskih muzikantov. Začetek ob 17. uri (5. popoldne).

SV. TOMAŽ PRI ORMOŽU. Nič ne rečem, če kdo naroči komu naš list na ogled v svrhu naročila, a znašel se je tukaj nekdo, ki izvršuje zlorabe. Potem pa se ljudje toliko jezijo in še mene ne puste pri miru, čeprav nisem kriv teh zlorab. Izjavljam, da bom vsakogar, ki me bo dolžil dejanja, katerega nisem zakrivil, zasledoval sodnim putem. Jaz kot načelnik demokrat kaj takega ne bom delal z našim listom. — Stanko Brumen, Sejanci.

SVETINJE. Šolsko oblastvo je odredilo, da imajo šole posebej proslavljati veseli rodbinski dogodek v hiši Nj. Vel. kralja. Kakor je naš gosp. župnik tozadevno splošno odredil, cerkveno slavnost opravi v nedeljo ob 6. uri zjutraj, tako je tudi za šolarje odredil, da se ima ista vršiti 25. januarja ob 6. uri zjutraj. Pota ledena, popolna tema, otroci slabo oblečeni, mrzlo, pot traja do ene ure do šole in cerkve. Posledica je bila, da se te slovesnosti ni udeležilo 20 otrok od blizu 200 šolarjev. Sploh se vrše pri nas državne cerkvene slavnosti ob 6. uri zjutraj brez ozira na letni čas. Mi ne vidimo za to nobenega opravičila. Take cerkvene slavnosti bi se morale vršiti podnevi, kakor to delajo v večini drugih far. Bile bi na ta način tudi bolj obiskane in zato slovesnejše.

MALA NEDELJA. Dne 21. januarja t. l. je umrl tukaj komaj tridesetletni mladenič Franc Mlinarič. Bil je zvest in požrtvovalen član domačega Narodnega kulturnega društva, katero se mu je ob smrti hotelo oddolžiti razen z nagrobnicama tudi s poslovnim nagrobnim govorom. Društveni predsednik je dobil tozadevno dovoljenje od gospoda župnika. Toda g. župnik je malo pred pogrebom dovoljenje za nagrobni govor pismeno preklical. Po končanih obredih na pokopališču je povedal predsednik številnim udeležencem pogreba, da se zaradi župnikove prepovedi ne sme

z govorom posloviti od pokojnika. Ta vest se je takoj razširila po župniji ter je vse ljudstvo soglasno obsojalo župnikovo početje, posebno še, ker je bil pokojnik svoj čas tudi cerkveni pevec, splošno priljubljen ter kot dober katoličan pred smrtjo dvakrat previden. Samo ker je bil član Naprednega kulturnega društva, ki že nad 50 let marljivo deluje na prosvetnem polju, je bil prepovedan poslovnim govor. Župnik pa je dosegel baš nasprotno. Tudi ono ljudstvo, ki do sedaj še ni znalo razlikovati vere od politike, je začelo izpregledovati, ker vidi, kakšne so besede in kakšna dejanja.

PRECETINCI. V »Domovini« je izšel dopis iz naše vasi, v katerem je zamenjava, ki zadeva občino Moravec: da je namreč ta občina prva privolila, da so se dala drva za mežnarijo. To ni res. Prva je privolila občina Godemarci in dala drva. Obenem prosi pisec teh vrst, naj mu cenjeno občinstvo občine Moravec to nehoje storjeno napako oprost. Zadnje čase so pričeli nekateri klerikalci zoper dopisnika iz Precetincev sejati razne fraze in so celo obljubili nagrado onemu, kateri bi mu kaj storil. Pa se kljub temu zopet oglašam v »Domovini«. — Mlad demokrat.

MALA NEDELJA. (Smrtna kosa.) Dne 29. januarja t. l. je umrl tukaj mesar g. Matej Filipič. Naj v miru počiva!

MALA NEDELJA. Narodno kulturno društvo je imelo v nedeljo 22. januarja v svojem Društvenem domu redni občni zbor. Poročila, ki so jih podali funkcionarji, so bila zelo razveseljiva. Društvo je v moralnem kakor tudi v gnotnem oziru zelo napredovalo. Priredilo je 6 dobro uspešnih iger, več kinematografskih predstav ter poučnih predavanj s spremljavo filma ter tombolo. Društvo ima tudi svojo knjižnico, ki se stalno izpopolnjuje. Šteje okrog 100 članov, ki so prečitali v preteklem letu 3150 knjig. V bodoče ima na sporedu: v marcu spominsko proslavo padlih vojakov, v maju »Legionarje«, v juliju pa misli proslaviti petletnico dograditve Društvenega doma. Običajna društvena tombola se bo tudi letos vršila na angelsko nedeljo. — Društvo je izgubilo 21. januarja marljivega člana Franca Mlinariča iz Drakovcev, ki je podlegel jetiki. Bodi mu ohranjen blag spomin!

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

ZAKAJ SO NAM UMETNA GNOJILA POTREBNA.

Umetna gnojila so danes najbolj vpeljana po naprednih deželah. Povsod jih danes rabijo, da pospešujejo z njimi rodovitost svojih zemljišč. Po vseh teh krajih so umetna gnojila že tako preizkušena, da jih rabijo s popolnim uspehom, da se namreč umetna gnojila tudi izplačajo. Ni zadosti, da imamo samo na videz boljše uspehe, ampak treba je, da nam po kritju stroškov za umetna gnojila preostaja tudi nekaj čistega dobička. Na to je zlasti danes gledati našemu gospodarju.

Učinek umetnih gnojil se ravna po raznih činiteljih in zato je važno, da dela vsak kmetovalec za svoje razmere primerne poskuse. Vsaka kmetija ima s svojo zemljo in v zvezi z običajnim gnojenjem in kolobarjenjem nekaj svojega in posebnega in zato je važno, da delamo poskuse za vsak pridelek posebej.

Pri naših gospodarskih razmerah so umetna gnojila posebno važna, in to iz sledečih razlogov: Pred vsem je treba učinek našega hlevskega gnoja izpopolnjevati s pomočjo umetnih gnojil, ker je naš hlevski gnoj zaradi slabega ravnanja in pomanjkljivega krmljenja manj vreden. Naš hlevski gnoj ima v splošnem premalo hranilnih snovi v sebi. To je zadosti tehten vzrok, da smo navezani tudi na umetna gnojila. Nekod je slabo spravljeno seno premalo tečno za našo živino in smo navezani na pokladanje močnih krmil, ravno tako je slabo gnojenje s hlevskim gnojem potrebno umetnih gnojil.

Drug važen vzrok, da so umetna gnojila pri nas bolj potrebna kakor drugod, je pa ta, da pri nas zemljo bolj močno izkoriščamo kakor drugod. Pri nas jemljemo z njiv po dva pridelka na leto. Zato moramo naše njive tudi bolje gnojiti, da jih vzdržujemo pri dobri rodovitosti. Pri nas pridelamo na 1 ha veliki njivi po 8 do 10 metrskih centov pšenice, drugod pa po 16 do 20 metrskih

se je le z veliko spretnostjo lotil zadeve. Duhovnikova tolažba je bilo videti, da ji prija. Obljubila je, da pride spet na isti kraj, in ni prelomila besede.

Po večkratnem razgovoru je slednjič prišlo tako daleč, da je blaznica brez odpora šla z njim v Toplice, kjer jo je bil nastanil pri nekem posestniku, čigar posestvo je bilo malo v stran. Temu je tudi izročil šatuljico z dragulji, ki jo je bila zakopala v gozdu. Duhovnik je bil uverjen, da je blaznica imenitnega rodu. Izdal je torej javen poziv na morebitno sorodstvo in v njem na moč natančno popisal osebo in dragulje, ki mu jih je zaupala. — Ni dolgo trajalo, ko je prišel mladi grof Boguslav F. v Toplice in po daljšem pomenku z blaznico izjavil, da je sorodnica njegove rodbine in da bo letno zadostno prispeval v denarju zanj, ker ona nikakor neče zapustiti svojega sedanjega bivališča. — Končal je moj sosed z nasvetom, naj se seznanim z blazno žensko, ki da je plaha samo na svojih sprehodih, sicer pa zelo mila in dobra.

Danes popoldne sem bil šel tja. Gospodar in gospodinja sta bila videti vajena takih obiskov. Rekla sta mi, da se grofica kmalu vrne s svojega samotnega sprehoda. Res je kmalu nato dama v popolnoma isti obleki kot sem jo srečal včeraj v gozdu, stopila v sobo, me brez začudenja in z vso dostojnostjo pozdravila in me prosila, naj sedem, ker je dobro vedela, da velja moj poset njej. Brez sledu blaznosti je govorila o vsakdanjih stvareh, dokler nisem dejal, — sam ne vem, kako mi je to prišlo na um, — da se mi ni posrečilo izvedeti njenega pravega priimka. Tedaj ostro upre vame svoj pogled in pravi z glasom najgloblje žalosti: »Kako, gospod? — Vi, da bi me ne poznali?

Kaj me niste že često videli v grozotah najbesnejše usode? Kaj vas ni že čestokrat presunila strahovita usoda, ki me je tako ljuto zagrabila? Da, jaz sem tista nesrečna Amalija, grofica Moorova, toda najpoddnejše sumničenje je trditve, da me je hotel moj Karel sam umoriti. To je storil samo na videz, da bi pomiril divjo druhal. Bil je zgolj gledališki meč, kar mi je nastavljal na grudi.»

Zadnje je izgovorila grofica čisto tiho in skoro smehljaje. Nato je povzela s prejšnjim glasom: »Švicar in Kozinski, ta dva blaga človeka sta me rešila. Vidite, gospod, da živim. Življenje pa ni nikdar brez nad. Cesar bo pomilostil, mora pomilostiti grofa Karla Moora, ne sme pa storiti tega, dokler ne umre grof Franc. Ali ta ima troje življenj. Dvakrat je že umrl — jaz sama (stopila je tik k meni in mi šepnila to na uho) — jaz sama — ta roka ga je enkrat umorila. Zdaj živi svoje tretje življenje. Ko bo to nasilno končano, kar se kmalu zgodi, potem bo vse dobro. Karl se vrne, dobil v last posestva na Češkem, ki so mu jih vzeli, pa tudi moja strašna muka bo minila. Ko je umrl moj stric, sem se z roko, ki je uprjala njegovemu sinu drugo življenje, dotaknila njegovega levega očesa, ki je ostalo odprto in ga vsi skupaj niso mogli zatisniti — in še zdaj me vedno gleda s tistim očesom.» Grofica se je zaglobila v premišljevanje, a je nato hipoma planila kvišku. Iz oči ji je zabiskal oni mrki plamen blaznosti, ko mi je kriknila: »Ali se vam zdim lepa? Ali bi me mogli ljubiti? O, jaz bi vas lahko bogato nagradila za vašo ljubezen! Ugrabite me temu, ki ga sovražim. Reši, o reši me!»

Grofica se mi je hotela vreči na prsi, a tedaj jo je prijel gospodar za roko in ji pol-

glasno rekel: »Milostna grofica, milostna grofica, on je tu! Skrajni čas je. Zdaj morate proč.« — »Prav imaš, blagi Danijel,« je prav tako odvrnila ona, »da, čisto prav, proč, proč!« In v tem je naglo skočila iz sobe.

Kakor v mrzlici sem se tresel in jecljal nerazumljive besede. »Ste se prestrašili, gospod,« je smehljaje dejal gospodar, »toda zdaj ni prav čisto nič več strahu. Prej, dokler nisem bil prislutnil iz njenega govorjenja, kako se mi je treba vesti, je vselej, kadar je zakričala: 'Reši me, reši me!' pobegnila. Zdaj pa hitro pograbi svoje dragulje, čudno, prečudno in zmedeno govori in bega okrog, dokler je ne zmaga trden spanec, ki se predrami iz njega čisto mirna, kakor je navadno.»

Ko sem prišel domov, sem prejel tvoje pismo! Niti besede več.

Hartman, iskreno ljubljani prijatelj moj! »Sredi Schillerjevih 'Roparjev' stojiva,« si dejal takrat. In misel, ki ni bila videti nič drugega nego šala, se je dotaknila nihala pogubnega kolesja, ki je pograbilo mene, lahko mišljeneža, da še zdaj čutim njegovo moč, ki me pali globoko v duši. Pozdravljen!

* * *

Ko se je Hartman naposled sestal s prijateljem v Berlinu, je bil ta sicer ozdravljen od svoje pogubne potrnosti, ki je izvirala deloma tudi iz fizičnih bolečin. Oba, Vilibald in Hartman, pa se še sedaj, kadar sta pozno zvečer sama med seboj, često spominjata tiste strahotne žaloigre na Češkem, kjer sta po čudnem naključju morala v prvem dejanju sodelovati tudi sama, in prav do mozga ju tedaj pretrese mrz.

centov in več. To so tako velike razlike, da ne smemo mimo njih, ne da bi dognali tudi vzroke za to. Naša zemlja je dobra, podnebje je tudi dosti ugodno. Manjka v glavnem le boljše obdelave in skrbne posetve.

Pa še nekaj. Pri nas je treba dvigniti pridelke travnikov in deteljšč v dvojnem pogledu. Naši živinorejci je treba več in bolj tečne krme, da pridemo naprej. Tudi tukaj nam morejo pomagati umetna gnojila. Obilna in tečna krma bo dvignila našo živinorejo in z boljšim gnojem tudi naše poljedelstvo.

V KRMLJENJU ŽIVINE SMO SE MOČNO ZAOSTALI!

Uspehi, ki jih dosežajo živinorejci raznih drugih krajev in dežel, se ravnaajo v glavnem po krmljenju. To vidimo zlasti v zimskem času. S kako skrbnostjo se po teh krajih pripravlja in poklada potrebna krma! Redno vsak dan dobi žival svoj določeni odmerik (porcijon) krme, sestojee iz sena, oziroma detelje in slame, pese in raznih močnih krmil, kakor oljnih tropin, žitnega zdroba in otrobov. Vsak dan enakomerno in redno vso zimo! Vsa suha krma je zrezana in oškropljena z osoljeno vodo. Vse je skrbno pripravljeno in točno ob določenem času pokladano. Ni čuda, da se živali pri taki skrbni strežbi tako dobro počutijo in da dajejo tako lep užitek, vsaj je krma ne le obilna in slastna, ampak je tudi dosti tečna, vsebuje potrebne beljakovine, tolsče, škrob in druge redilne snovi. To kar nudita glede tečnosti v poletnem času zelena lucerna in sočna trava, oziroma paša, vse te hranilne snovi dobe molzne živali pozimi v navedenih krmilih in potrebnem napoju.

Sedaj pa poglejmo, kako se godi pozimi živalim po naših krajih, vsaj po večini. Izvzamem pri tem le tiste maloštevilne kraje, kjer pokladajo kravam redno tudi iz tružic, v katerih je namešana rezanica s peso ali drugim korenstvom in obložena s pomijami in otrobi ali pa z lanenimi tropinami. Povsod drugod je pa vse pokladanje površno in zasilno. Živalim se potrebna suha krma nameče v jasli, cela ali pa zrezana, če je treba pomešati različno slamo s senom. Na točno in redno pokladanje in nato, ali odgovarja krma potrebam živali, se vobče premalo gleda. Pri

naših malih posestnikih se rado zgodi, da se morajo živali tudi ob sami slami preživljati. Namesto redno dobre hrane se gleda češče le na to, da se žival sploh pretolče čez zimo. V tem pogledu smo pri nas še silno zaostali, tako da ni prav nič čudnega, če nimamo bolj razvite in bolj mlečne živine. Če ni zadosti klaje, tudi boljšega uspeha ne moremo imeti. Pri nas je treba se močno zboljšati zimsko krmo in krmljenje!

Sejem za kožuho

se je vršil na velesejmskem prostoru v ponedeljek 23. in torek 24. januarja t. l. Že v nedeljo so Ljubljanci opazili, da se bo nekaj vršilo, saj se je po ulicah videlo veliko število tujcev, katerim se je trgovinski stan čital že raz obraza. To so bili kupci kož, Hrvatje, Srbi, Avstrijci, Čehi, Nemci in Angleži. Kupovalo pa se je tudi za ameriške tvrdke. Še nobeno leto jih ni prišlo na sejem toliko kakor letos. Vsekakor dobro znamenje, da se institucija kožnih sejmov razvija.

Letos se je vršila že peta dražba kož, katero je priredila uprava velesejma za Lovsko zadrugo.

V ponedeljek dopoldne se je prodajalo in kupovalo v detajlu, popoldne pa je že pričela dražba. Dopoldne so se v detajlu dosegle za kože nižje cene kakor kesneje na dražbi, kjer so bile cene zelo visoke, vsekakor prijetno presenečenje za vse one lovce in trgovce, ki so blago oddali v prodajo »Divji koži«.

Blago je bilo kvalitativno boljše kakor lansko leto in tudi po množini je bilo blaga dosti več. Lepše so bile zlasti naše gorske lisice, kune, vidre, slabe pa veverice, dehurji, polhi, jazbeci. Razveseljivo je, da je akcija velesejma in Lovske zadruge, da se blago pravilno suši in napne, bila uspešna. Razni cirkularji in navodila so rodili sad, ki se je prikazal v lepih cenah. Na dražbi je bilo 339 lozov (partij), katerih vsak je vseboval večje število sortiranih kož. Kože so se klasificirale v I. (polna vrednost), II. (trietrtinska vrednost), III. (polovična), IV. (četrtinska) in škart (osem škartnih kož šteje za eno prama).

Dosegle so se naslednje cene: lisice, poljske, 240 do 430 Din; lisice, gorske (Slovenija), 350 do 560 Din; kune belice 1000 do 1180 Din; kune zlatice 1300 do 1735 Din; vidre 600 do 720 Din;

dehurji 120 do 170 Din; divje mačke 60 do 70 Din; veverice, zimske, 20 Din; polhi 6 do 9 Din; domače mačke 5 Din; divji zajci 21 Din; jazbeci 48 do 55 Din; divje koze 20 Din; srne 22 Din; podlasice, bele, 70 do 90 Din; podlasice, rjave, 20 Din.

Blaga bi se moglo oddati še mnogo več. Po izvoru je bila večina blaga iz Slovenije, pa tudi iz Hrvatske, Bosne in Makedonije je bilo blaga.

Zanimiva bo gotovo primerjava za lansko leto doseženimi cenami. Cene so po diktatu Amerike splošno poskočile za lisice, kune in vidre. Leta 1927. so se dosegle naslednje cene: lisice, poljske (208 do 295 Din); lisice, gorske (280 do 350 Din); kune belice (700 do 930 Din); kune zlatice (1056 do 1218 Din); vidre (420 do 528 Din); dehurji (180 Din); divje mačke (100 Din); veverice (25 Din); polhi (6-40 Din); krti (5 Din); domače mačke (5 Din); divji zajci (22 Din); jazbeci (52 Din); divje koze (40 Din); srne (19 do 30 Din); volkovj (150 Din); šakali (90 do 100 Din); jeleni (150 do 200 Din).

Prihodnji sejem za kože bo 20. marca 1928. Kože se že sprejemajo v prodajo v velesejmski pisarni, kamor jih morete tudi poslati.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Dočim so cene v inozemstvu precej stalne, so pri nas malo krepkejšje, zlasti pšenici, turščici in moki. Na ljubljanski blagovni borzi so bile 31. januarja za 100 kg naslednje cene (postavljeno na slovensko postajo): pšenica: baška 370 do 377 Din 50 p, slavonska 365 do 367 Din 50 p; turščica: baška 280 do 300 Din; oves: 300 Din; moka »0« 520 Din.

ŽIVINA. Cene brez posebnih sprememb. Izvz je priličen. Na zadnjem mariborskem živalskem sejmu se je precej nakupilo za Avstrijo.

HMELJ. Na žateškem trgu je večje zanimanje za tuji prvovrstni hmelj, ki se je plačeval po 33 do 42 Din za kilogram. Nekaj partij šavinskega prvovrstnega hmelja se je izjemoma prodalo celo po 53 Din 90 p za kilogram. Žal, od vseh teh cen v Savinjski dolini ne čutijo nič.

Nikolaj Gogolj - posl. G. Strniša:

Božična noč

(Dalje.)

«No, ali nisem resel», si misli Čub. «Tega ste se tako prestrašile? Poglejmo natančneje. Hej, dragi moj, ne zameri, če izpustimo ime in stan, zlezi iz vreče!»

Starešina prileze na dan.

«Oho,» zavpijejo dekleta.

«Torej, tudi ti, starešina, si zlezel noter,» si reče Čub in ga opazuje od pete do glave. «Glej, glej!» Več ni mogel reči.

Starešina je bil prav tako v zadregi in ni vedel, kako naj se obnaša.

«Gotovo je zunaj pošteno mrz,» pravi Čubu.

«Da, pošteno mrzi,» odvrne Čub. «Ampak, oprost, s čim si mažeš ti čevlje, z mastjo ali s smolo?»

Tega ga sploh ni nameraval vprašati, temveč le: «Kako si ti, vaški starosta, prišel v vrečo?» Sam ni mogel pojmovati, zakaj je rekel nekaj čisto drugega.

«Smola je boljša,» pravi starosta. «Zdravstvuj, Čub!» In pokrivši klobuk zapusti kočo.

«Zakaj ga vprašam, norec, s čim si maže škornje?» si misli Čub, ozri se v vrata, ki jih je starosta baš zaprl za seboj.

«E, e, ta Sloha. Takega moža spraviti v vrečo. Hm, vražja ženska! In jaz sem bedak. Kje pa je ta prokleta vreča?»

«V kot sem jo vrgla. Nič ni več notri,» odvrne Oksana.

«Poznam to igro. Sem z vrečo, še eden je v nji, le dobro stresite!»

«Kaj res ni nič? Prokleta baba! A če jo pogledaš, svetnici sliči, kakor bi se vse življenje samo postila.»

Pa pustimo kozaka Čuba z njegovo lenobo, naj dá duška svoji jezi, in se vrnimo h kovaču, kajti izvestno je odbila že deveta ura.

*

Spočetka je bilo Vakuli zelo tesno, ko je videl kako visoko plava v zraku, da pod seboj ne more ničesar več razločiti in da leti mimo meseca kakor muha, tako da bi bila cbvisela na njem njegova kapa, če bi se ne bil pripognil. Toda kmalu se je opogumil in se začel celo z vragom šaliti. V višavi je vse žarelo. Zrak, ovit v lahno, srebrno meglo, je bil prozoren. Vse je bilo jasno in čisto in mogel bi videti vršati tod mimo celo čarovnika, na loncu sedečega, ki bi ga nesel piš. Zvezde so bile, kakor bi stisnjene v gručo slepomišle. Kakor oblaki so valovale trume demonov. Vragec, plesoč na luni, se je spoštljivo odkril kovaču, ko je videl jezdečega na hudiču. Komet, pravilneje metlišče, katero je poprej jezдила čarovnika, hiteča po svojih opravkih, se je vrnil na svoje mesto. Srečal je še mnogo čudovitega. Vse je v teku in begu obstalo, da pogleda kovača. Kovač je letel in letel, dokler ni nenadoma stal pod njim Petrograd ves v lučih. Vrag je zletel preko mitnice in se hipoma izpremenil v konja, da se je kovač naenkrat znašel na vražjem vrancu sredi ceste.

«Moj Bog, kakšen hrup, kakšen šum, kakšen sijaj, na obeh straneh stoji štirinadstropni zidovi, grmenju podobno odmevajo drdranje

koles in udarci konjskih kopit, hiše korakoma rasejo iz tal, mostovi trepečejo, vozovi lete, kočijaži in jezdeci kriče, sneg škriplje pod tisoči sani, hitečih na vse strani, pešci pritiskajo in se prerivajo mimo hiš, osvetljenih z raznobojnimi svetilkami, in njihove ogromne senčre segajo do dimnikov in streh in se črtajo na obzidju. Kovač se ozira popolnoma omamljen na vse strani. Zdi se mu, da so vse te hiše obrnile polno neštevilno ognjenih oči samo vanj. Gledal je toliko gospodov v kožulih, s suknom prevlečenih, da ni vedel, pred katerim bi se odkril. «O, moj Bog, koliko je tu gospode,» si misli kovač, «mislim, da je vsak teh gospodov v kožuhu kak asesor. In oni, ki v čudovitih bričkah s steklenimi oknicami drve mimo, če niso policijski mojstri, so najmanj komisariji, morda še več.» Njegov samogovor je prekinil vrag, ki ga je vprašal: «Ali jezdiva naravnost k carici?»

«Ne, to je prestrašno,» si misli kovač, «tu se nahajajo, ne vem kje, zaporoški kozaki, ki so pozno jeseni potovali skozi Dikanko in sede zdaj na svilenih stolih, stiskajo k sebi noge v škornjih, namazanih s kolomazom, oprte na dragocene preproge in kade najmočnejši tobak, tako imenovan rastlinski tobak!»

«Bog z vami, gospodje! Bog pomoz! Torej, tu se spet snidemo,» pravi kovač, pristopivši bližje in se globoko prikloni.

«Kdo je ta človek,» vpraša kovaču nasproti sedeči svojega nekoliko oddaljenega soseda.

«Vi me ne poznate?» pravi kovač. «Vakula, kovač sem. Ko ste prišli v jeseni skozi Dikanko, ste bili skoro dva dni naši gostje. Bog vam dal zdravje! Prednje kolo vaše kibidke sem vam pošiljal.»

Cene tujem denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo dne 30. januarja v valutah:

1 ameriški dolar za 56 Din 11 p do 56 Din 31 p;
dne 31. januarja v devizah:
100 avstrijskih šilingov za 800 Din 01 p do 803 Din 01 p;
100 nemških mark za 1354 Din 80 p do 1357 Din 80 p;
100 madžarskih pengov za 992 Din 70 p do 995 Din 70 p;
100 italijanskih lir za 300 Din 27 p do 302 Din 27 p;
1 ameriški dolar za 56 Din 76 p do 56 Din 96 p;
100 češkoslovaških kron za 168 Din 10 p do 168 Din 90 p.

Sejmi

3. februarja: Lukovica (okraj Kamnik), Loški potok, Škofja Loka, Krško, Žužemberk, Čakovec, Gornja Radgona, Imeno (svinjski sejem).

5. februarja: Bofovaica, Sv. Peter pod Svetimi gorami.

6. februarja: Dobrna, Gornji grad, Ormož.

7. februarja: Metlika, Gornji Logatec.

8. februarja: Ljutomer (za živino).

9. februarja: Mengeš, St. Jernej (okraj Krško), Zagorje (okraj Litija), Grahovo, Konjice, Pilštanj.

10. februarja: Sv. Jurij ob južni železnici (okolica).

DOMAČE NOVOSTI

* Delo za «Domovino» ne sme nikdar počivati! Vsak naš čitatelj mora izrabiti vsako priliko za nabiranje novih naročnikov na naš list. Uspehi naših dosedanjih pozivov so že prav lepi. Dokler nam ne bo vsak naš dosedanji naročnik (ali naročnica) pridobil vsaj enega novega «Domovinarja» ali «Domovinarico», ne bomo prenehali s posilvi. Dobiti vsaj enega novega naročnika, je mogoče vsakomur. Raspisane nagrade za najmarljivejše nabiralec se bodo kmalu razposlale, vendar

smo sklenili, da bomo obdarovali s primernimi nagradami še tudi v bodoče vse one marljive nabiralec, ki se bodo izkazali z večjim številom pridobljenih naročnikov. Seveda morajo nabiralec, ki žele nagrado, obenem za vsakega novega naročnika poslati vsaj del naročnine. — Dosedanje naročnike in naročnice, ki še niso poravnali naročnine, prosimo, da to takoj store, ker zaradi ogromnih stroškov, ki jih zahteva tiskanje, ne moremo pošiljati lista na slepo srečo. Redno poravnanje naročnine in nabiranje novih naročnikov bodi vsem častna dolžnost pod geslom: Zvestoba za zvestobo!

* Princ Tomislav — redov 6. pešpolka. Po naredbi ministra za vojsko in mornarico je bil princ Tomislav vpisan kot redov v V. četo 2. bataljona 6. pešpolka «Kralja Aleksandra I.». — Kralj je podpisal ukaz, s katerim je dobil 30. topniški polk naziv «Polk kraljeviča Tomislava».

* Manifestacije beograjske mladine za Pribičevića in demokracijo. Za nedeljo so vladni (Vukičevićevi) radikalski omladinci sklicali v Beogradu zborovanje proti Pribičeviću, vodji SDS, češ, da je v svojem govoru na zborovanju KDK v Zagrebu razžalil Srbijo. Zgodilo pa se je, da so na zborovanju dobili večino demokratični omladinci, ki so iz protestnega zborovanja napravili manifestacijsko zborovanje za Pribičevića, Davidovića in demokracijo. Sprejela se je resolucija, v kateri se med drugim obsoja neosnovana gonja proti Pribičeviću, češ, da ta gonja ne zasleduje ničesar drugega kakor brezuspešno borbo proti zedinjenju celokupne jugoslovenske demokracije.

* Lep napredek ljudske knjižnice v Mariboru. Tekom preteklega leta je pokazal zadnji občni zbor Slovenske čitalnice v Mariboru, katerega samostojni odsek je Ljudska knjižnica. Največja dobrotnika knjižnice sta bila v preteklem letu posojilnica, ki je dala na razpolago lepe lokale in podporo 10.000 Din, ter mestna občina, ki je naklonila Ljudski knjižnici 15.000 Din podpore. Knjižnica je poslovala v lanskem letu 143 dni ter jo je obiskalo 2074 rednih članov, ki so si izposodili 5159 knjig. Novih članov je pristopilo 172. Nabavljenih je bilo 542 novih knjig.

* «Prva pomoč ponesrečenim živalim in nekatera druga navodila lastnikom domačih živali»

Pod tem naslovom je založila Tiskovna zadruga v Ljubljani za naše kmetovalce nadvse potrebno knjigo, ki jo je spisal živilozdravnik, profesor dr. Ferdo Kern. Napisana je knjiga splošno razumljivo, tako da jo bo lahko vsak kmetovalec uporabil z največjim pridom. Kdor bo imel to knjigo, si bo lahko pri številnih nezgodah, ki se zgodijo živalim, lahko kar sam pomagal. Ta knjiga mora v vsako kmetisko hišo!

* Nov šaljiv list v Ljubljani. Prejeli smo prvo številko šaljivega lista «Skovirja», izhajajočega vsakih 14 dni v Ljubljani. «Skovir» je vzbudil med občinstvom toliko zanimanja, da so ga na primer po nekaterih ljubljanskih trafikah takoj razprodali. Je pa «Skovir» tudi prvi slovenski šaljiv list, ki je opustil dosednji filistrski ton v takih listih in se skuša prilagoditi listom te vrste v inozemstvu. Morda bo kdo smatral to za revolucijo v našem filistrstvu, toda življenje je življenje. Vendar list vsekakor varuje dostojnost. List (na 16 straneh male oblike) ima zelo številne slike in stane 20 Din četrtletno itd. (posamezni komad 4 Din; uprava «Skovirja», Rožna dolina, Cesta II./18., pošta Viš). Ljubiteljem lahkega in res zabavnega štiva ga lahko priporočamo.

* Svarilo trafikantom. Prejeli smo: Zaradi znižanja procentov je vrnilo v Karlovcu 40 trafikantov svojo koncesijo. Odbor Udruženja tobačnih trafikantov svari vse trafikante, da ne sledijo temu vzgledu. O tem, ali bo treba seči po skrajnih sredstvih, bomo odločevali samo vsi skupaj. Posamezniki ne dosežejo ničesar. Prepričani pa smo, da do tega ne bo prišlo, kajti finančni minister je že pristal na revizijo prodajne provizije, tako da imamo upravičeno upanje, da bo za nas ugoden izid. Tovariši in tovarišice! Vi ste sedaj na lastni koži občutili, kaj to pomeni, če ne držimo skupaj. Ogromno škodo, ki ste jo pretrpeli, presega sto in stokrat tistih par dinarjev mesečne članarine. Zato pristopite k Udruženju tobačnih trafikantov. Dopisna karta na tajništvo zadostuje.

* Novi jugoslovenski vicekonzul na Reki. Nedavno je bil vicekonzul v našem generalnem konzulatu na Reki Stojaković premeščen na službovanje v ministrstvo za notranje zadeve. Na njegovo mesto je prišel naš rojak dr. Rybař, sin pokojnega Otokarja Rybařa.

«O.» vzklikne isti Zaporožec, «to je vendar kovač, ki tako lepo slika! Kako je kaj, rojak? Čemu te je Bog privedel semkaj?»

«No, hotel sem si malo ogledati, pravijo...»

«No, rojak,» pravi Zaporožec, hoteč imponirati, «veliko mesto, ali ne?»

Kovač se ni hotel blamirati in se pokazati novince. Ker je že mnogo izkusil, je tudi razumel tako imenovani pismeni jezik. «Znameniti gubernium,» je odvrnil hladnokrvno. «Nesporno velike hiše in zanimive slike vise na njih. Mnogo hiš je poslikanih z mogočnimi črkami iz platine. Nesporno, čudežna proporcija.»

Zaporožci so dobili o kovaču, ko so ga čuli tako svobodno izražati se, zelo dobro mnenje.

«Pozneje, rojak, se pogovorimo več s teboj. Zdaj se takoj odpeljemo k carici.»

«K carici? Bodite toliko milostivi, gospodje, in vzemite me s seboj!»

«Tebe?» krikuje Zaporožec z obrazom, ki ga napravi dvorni mojster napram svojemu malemu gojencu, ko ta hoče zaježiti pravega, živega velikega konja. «Kaj hočeš tam? Ne, to ne pojde!» Pri tem je napravil odločno kretnjo. «S carico imamo govoriti o naših zadevah.»

«Vzemite me s seboj,» ponovi kovač trdovratno. «Prosi vendar zame,» zašepče vragu in udari s pestjo po žepu. Komaj je izustil besedo, ko je že drugi Zaporožec vzkliknil: «Bratje, kar s seboj ga vzemimo!»

«Vzemimo ga,» pripomnijo ostali.

«Torej se obleci, kakor smo opravljeni mi!»

Urno si je nadel župan, ki so mu ga dali, na kar so se bipoma odprla vrata in mož, poln

našitkov je javil, da je čas oditi. Spet se je kovač čudil, ko je videl, da se pelje v ogromni, na peresih se zibajoči kočiji, medtem ko so bežale mimo štirinadstropne hiše ter je bilo videti, kakor da tlak, škripajoč pod nogami konj, dirja z njimi.

«Moj Bog, kakšen svet!» si misli kovač. «Pri nas ni niti podnevi tako lepo.»

Vozovi so obstali pred zinsko palačo. Zaporožci so vstopili v velikansko vežo ter šli po stopnicah, slepeče razsvetljenih.

«Kakšne stopnice!» zašepeta kovač, «kako škoda hoditi po njih. Kakšni okraski! Pa naj kdo reče, da so pravljice izmišljene! Moj Bog, kakšne ograje, kakšno delo! Pri tem se je porabilo več kakor za 50 rubljev železa!»

Ko so prispeli na vrh, so prekoračili prvo dvorano. Kovač je Zaporošcem plašno sledil, boječ se pri vsakem koraku, da bo zdrknil na parketu.

Prekoračili so tri dvorane, kovač se še ni nehal čuditi. Vstopivši v četrto dvorano, je obstal nehote pred sliko na steni, ki je predstavljala sveto Devico z Dojencem v naročju.

«Kakšna podoba! Kakšna slikarija,» je presojal. «Kakor da bi govorila, kakor da bi živela! In Božje dete, rokci ima sklenjeni, in smehlja se ubogi otrok! In barve! O, moj Bog, kakšne barve! Mislim, da ni toč niti za eno kopejko okra. Nič drugega kakor samo rudninsko modro in florentinski lak! Modro res kar gori! Veliko delo! Temelj je gotovo svinčenosiv. Toda ta slika ni tako čudovita kakor ta meden držaj,» nadaljuje, bližajoč se vratom, tipajoč ključavnico. «Da, to je še čudoviteje. Kako natančno izdelano. Mislim, da so to naredili za težek denar samo nemški kovači!»

Kovač bi gotovo vse še dolgo presojal,

če bi ga ne bil sunil lakaj z našivi v ramo in ga opozoril, naj ne ostaja za drugimi. Zaporožci so prekoračili še dve dvorani in obstali. Tam so jim ukazali počakati. V dvorani je mrgolelo polno generalov v zlatovezenih uniformah. Zaporožci so se poklonili na vse strani in stali ločeni od drugih. Čez kratko pristopi s celim spremstvom precej rejen mož, visoke rasti, v hetmanski uniformi in rumenih škornjih. Lase je imel zmršene, eno oko je nekoliko šililo, na obrazu se mu je brala ponosna samozavest in vsaka kretnja je izražala navado ukazovanja. Zdelo se je, da vsi generali, ki se bližajo z globokimi pokloni, v teku love vsako njegovih besed in vsako kretnjo. Kakor pa je bilo videti, se hetman za vse to ni niti zmenil, pokimal je samo z olavo in pristopil k Zaporošcem, ki so se pred njim poklonili do tal.

«Ali ste vsi navzoči?» vpraša zateglo z nosljajočim glasom.

«Da, vsi, očka,» odvrnejo Zaporožci in se zopet globoko priklonijo.

«Da ne pozabite govoriti, kakor sem vas naučil.»

«Ne, očka, tega ne pozabimo.»

«Ali je to car?» vpraša kovač bližnjega Zaporošca.

«Zakaj baš car? Potemkin v lastni osebi je,» mu ta odvrne.

V sosedni sobi so se začuli glasovi, odprla so se krilna vrata in kovač ni vedel, kam naj obrne pogled pred skupino vstopivših dam, oblečenih v atlas z dolgimi vlečkami, in pred skupino dvorjanov v zlatovezenih kaftanih. Blesk ga je zaslepil. Zaporožci so naenkrat popadali na tla in kričeli kakor iz enega grla: «Usmili se matjuška, usmili se!»

«Datje prihodnjič.»

* **Ukinjena orožniška postaja v Dravogradu.** Ukinjena je orožniška postaja v Dravogradu in je njen delokrog porazdeljen med sosedne orožniške postaje, kar pač ne bo v interesu javne varnosti. Velika napaka je bilo tudi lansko ukinitje orožniške postaje v Lajterspergu pri Mariboru, saj je bila ta postaja ob najbolj prometni cesti proti meji.

* **Četrti razred na naših železnicah.** Da se olajša poset našega Primorja in drugih naših letovišarskih krajev, je prometno ministrstvo odredilo, da se s 1. majem uvede na naših železnicah tudi četrti razred v potniških vlakih. Vožnja bo za polovico cenejša kakor v tretjem razredu.

* **Število brezposelnih v naši državi.** Po podatkih Osrednjega urada za zavarovanje delavcev je bilo v decembru v naši državi 62.627, v novembru 96.716 brezposelnih delavcev. To število se nanaša samo na člane urada. Osrednji urad je imel koncem lanskega leta zavarovanih 530.337 delavcev.

* **Strašen samomor občinske babice v Boštanju ob Savi zaradi zločinskega obrekovanja.** Te dni je prišla 27letna občinska babica v Boštanju Fanika Venetova domov k svojim staršem v Dolenjo vas. Ko so doma sedeli pri kosilu, je vstopil pismo-voja in izročil pismo za očeta Miho. Oče je pismo odprl in pričel čitati. V nepodpisanem pismu je neznanec nagrmadil kup laži proti Faniki, češ, da je ta vlačuga, ki se vlačijo ponoči okrog z možimi. Faniko je to pismo kljub temu, da domači lažem niso verjeli, tako potrla in razburila, da se ni mogla pomiriti. Vse tolažbe niso zalegle ničesar. Nekaj dni nato so iz hiše v Boštanju, kjer je stanovala Fanika, ki je bila zaročena s 35letnim tesarjem Francem Možicem, posestnikovim sinom v Boštanju, slišali sumljive klice na pomoč. Ko so ljudje stopili v njeno sobo, se jim je nudil pretresljiv prizor. Fanika se je v strašnih krčih zvijala na postelji. Zastrupila se je s solno kislino. Na pomoč poklicani zdravnik ji je sicer želedec izpral, a je bilo že prepozno. Fanika je v strašnih mukah izdihnila. Kakor se splošno govori, je pismo pisala staršem Fanike v Dolenjo vas neka pobožna terciarka. Ako pismo še ni uničeno, bi bilo dobro ugotoviti zločince, ki je s svojo podlostjo pognal v smrt pošteno dekle. Pogreb pokojnice se je vršil ob veliki udeležbi domačega prebivalstva. Blag ji spomin!

* **Nesreča.** V celjsko javno bolnico so prepeljali smrtonesno poškodovanega Franca Oblaka, 22letnega kovaškega pomočnika pri Flisu v Levcu. Po nesreči je prišel pod velenjski vlak, ki mu je zmečkal obe nogi in ga tudi drugače težko poškodoval.

* **Smrtna nesreča.** Na Kalobju je bil zaposlen pri težko obloženem vozu 21letni Ivan Zebič. Voz se je prevrnil nanj ter ga je tako zmečkal, da je pri priči umrl.

* **Samomor.** Iz neznanih vzrokov se je zastrupila v Žaleu Marija Hlačarjeva.

* **Razburljiv prizor zaradi aretacije invalida v Ljubljani.** V nedeljo je bil na Miklošičevi cesti v Ljubljani aretiran neki invalid brez desne noge, češ, da berači. Okrog aretiranca in stražnika se je naenkrat zbrala množica ljudi, ki je protestirala proti aretaciji; češ, da se s siromakom invalidom ne sme tako ostro postopati. Ker stražnik ni popustil, nego je celo prispelo policijsko ojačenje, so nastale med množico se kopo gledalec prave demonstracije. Invalid je poskušal izvršiti samomor. Najprej se je poskušal pogupati pod neki avtomobil, ki je pridrvel mimo, potem pa si je hotel z britvijo prerezati žile, kar so stražniki preprečili. Ljudje, katerim se je siromak smilil, so mu začeli vpričo stražnikov dajati razne darove. Končno je policija spravila aretirane invalida na policijski voz ter ga odpeljala. Med vožnjo je invalid tretjič poskušal samomor ter se občutno ranil na levi roki. Pri preiskavi se je dooznalo, da se aretirani invalid piše Leopold Fink iz Male gore pri Kočevju. Nogo je izgubil leta 1917. pri Asigru.

* **Nesreča pri spravljajanju sodov.** 36letnemu delavcu Petru Pintiju, uslužbenemu pri vinskem trgovcu Hartmanu v Šiški, je pri odpravljanju sode, napolnjenega z vinom, spodrsnilo, kar je imelo za posledico, da je Pinti omahnil in se je

zvalil sod čez njega. Pinti je dobil na senco hudo rano, obenem pa mu je sod udrl prsni koš.

* **Nesreče.** Praviijo, da nesreča nikdar ne počiva. 39letna žagarjeva žena Neža Repolusk iz Lobnice pri Rušah se je v petek pri netenju ognja v domači peči zelo nevarno opekla po rokah in obrazu. — Ivan Pašner, delavec pri Kiffmannu v Mariboru, se je pri povratku na dom ponesrečil. V Marijini ulici mu je spodrsnilo in si je pri tem zlomil levo roko tik pod ramo. — Rudolf Odrecht, posestnik iz Loke pri Sv. Janžu na Dravskem polju, je tako neprevidno ravnal s svojo staro puško, da se mu je sprožil in mu zdrobila kost na levi roki. — 28letni delavec Janez Korošec je vozil v Brestrnici gramoz. Ko je hotel dvigniti voz, mu je spodrsnilo in si je pri tem zlomil levo roko. Vse ranjence so spravili v mariborsko bolnico.

* **Zgodnje žrtve strele.** V okolici Mostarja je te dni divjala huda nevihta. Brata Marko in Nikola Malković, ki sta se vračala z dela, sta iskala zavetja pod veliko bukvo. Strela je nenadoma udarila v bukev in Marko se je mrtev zgrudil na tla, dočim je Nikola obležal nezavesten in kmalu nato izdihnil.

* **Nesreče in poboji.** V Trnovem so se stegli fantje, pri čemer jo je pošteno skupil hlapec Anton Čadež. Med pretepom ga je nekdo udaril s kolom po glavi in ga precej težko poškodoval. Čadež je moral v bolnico, a napadalca je policija aretirala. — V bolnico so prepeljali Tomaža Dimnica iz Podgore (občina Dol pri Ljubljani), ki je padel s kolesa in priletel naravnost na glavo. — Karel Rupnik, 21letni delavec iz Laz pri Logatcu, se je ponesrečil pri delu. Na nogo se mu je zavalil težak hlod in mu jo zlomil. — Ko se je vračal 29letni delavec Valentin Velepč iz Zaboršta pri Domžalah z dela domov, ga je napadel neki France Kekalj in ga z nožem sunil v levo roko.

* **Nesreča pri delu.** Usnjarski pomočnik Avgust Fridau, uslužben pri usnjarij Antonu Hrastniku v Gornji Polskavi, je, stoječ na lestvi, razpenjal kože. Pri tem mu je spodrsnilo in je padel z lestve tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo. Prepeljali so ga takoj v mariborsko bolnico.

* **Fran Zagorski izgnan iz mariborske oblasti.** Znani večni nosilec svoje skrinjice g. Fran Zagorski je bil od mariborske policije zaradi ponovnega javnega nasilstva in nadlegovanja obla- stev, za kar je bil obsojen na razne kazni, izgnan ne samo iz policijskega okoliša Maribor, ampak iz vse mariborske oblasti za dobo petih let. Proti koncu zadnje kazni je bil deležen tudi pomilo- ščenja. V mariborski oblasti bo torej pri prihod- njih volitvah ena skrinjica manj.

* **Žepar pod ključem.** V Karlovcu je tmkajšnji policiji prišel v roke že dolgo zasledovani lopov Božidar Popov. Policija ga je zalotila v trenutku, ko je v gneči baš potegnil iz žepa denarnico s 1600 Din. Popov je zloglasen žepar, ki je obavljal tatvine zlasti na progi Zagreb—Beograd.

* **Poskušan vlom.** Eno zadnjih noči so neznani vlomilec poskusili izropati blagajno spedijske tvrdke na Aleksandrovi cesti v Mariboru. Do blagajne v pisarniški sobi so srečno prišli in so jo že na štirih mestih navrtali, ko jih je pregnal nočni čuvaj. Navrtano blagajno so prevrgli in nato zbežali. Zločinci so bržkone pobegnili v enem izmed številnih iz Maribora odhajajočih vlakov.

* **Aretiran tat.** V Mariboru je bil aretiran Franc Breznik iz Rošakov, ker se je sumljivo potikal po ulicah in si ogledoval razna večna vrata v Frankopanovi ulici. Na stražnici so pregledali ovoj, ki ga je nosil s sabo, in našli v njem dva mizna prta, dve žarnici in desko srajco. Odkod je to odnesel, ni hotel povedati.

* **Ukradeni načrti.** Elektrotehniški podjetnik Josip Gabrovšek iz Šiške se je mudil s kolesom na Posavju. Po končanem poslu se je ustavil v Ramovševi gostilni v Stožicah, pustivši kolo, na katero je obesil tudi aktovko, zunaj pred hišo. Med tem, ko se je nahajal Gabrovšek v gostilni- škinih prostorih, se je priplazil že v temi do kolesa neznan tat, ki je kolo sicer pustil na mestu, pač pa se je polastil aktovke, v kateri je imel lastnik 12 komadov različnih gradbenih načrtov, ki predstavljajo vrednost nad 6000 Din.

* **Predrzna sleparka.** Lukoviškim orožnikom se je posrečilo pred par dnevi razkrinkati in are- tirati drzno pustolovko in nevarno sleparko 28letno Marijo Streharjevo, rojeno v Lahovčah, pristojno pa v Krašnju. Sleparko, ki je ogoljufala več ljudi v kamniškem in deloma tudi v litijem okraju za nad 60.000 Din, so oblasti zasledovale že nad dva meseca. Sedaj bo za nekaj časa na varnem.

* **Denar je odnesla.** V stanovanje Antonije Pleškove v Šmartnem poleg Ljubljane je prišla pred par dnevi starejša ženska suhljate postave, ki je ponujala na prodaj lovorove vejice. Kmalu po njenem odhodu pa je Pleškova opazila, da ji je iz stanovanja zmanjkalo 300 Din, ki so se naj- brže prijeli neznanke.

* **Aretacija dveh vlomilcev v Škofji Loki.** Orožniki v Škofji Loki so te dni aretirali dva zelo nevarna zlikovca Vinka Roša in Jožefa Rakoveca. Roš je že star znanec orožnikov širom Slovenije. Pred kratkim je prišel iz mariborske kaznilnice, kjer je presedel 4 leta zaradi raznih vlovov in tatvin. Za Rošem ne zaostaja prav nič Rakovec, ki menda še celo presega svojega tovariša. Od- sedel je že 3 leta težke ječe in je nedavno izvršil zopet več tatvin. Ko so ju orožniki aretirali, sta skušala svoje vlomilsko orodje skrivaj pometati v stran, kar pa se jima ni posrečilo.

* **Sleparstva na ime poštene blejske tvrdke.** Zadnje dni se je oglašala v raznih ljubljanskih trgovinah mlada damica ter naročala za trgovca Ulčarja na Bledu različno blago. Blaga seveda ni plačala. Izgovarjala se je, da jo pošilja sam gosp. Ulčar, ki pa je bolan, ter je omenjala, naj račun odpošljejo kar na račun tvrdke. Trgovci, ki po- znajo tvrdko Ulčar na Bledu kot zelo solidno, so neznanke zaupali ter ji res nasedli. In tako se je tekom par dni posrečilo sleparki izvabiti od tvrdk Šumi, Schmidt in drugih množino raznega blaga v vrednosti okrog 10.000 Din. Svojo srečo je po- skusila sleparka tudi v trgovini Krisper na Mest- nem trgu, ki pa ji po uslužbencih blaga ni do- stavila v «Sočo», kakor je zahtevala sleparka, marveč ga je odposlala direktno na Bled. Ker pa g. Ulčar tega blaga ni naročil, ga je seveda takoj z obratno pošto vrnil v Ljubljano. Na ta način so donali, da gre za sleparstvo. Tvrdka Krisper je zadevo poverila policiji, ki je pričela takoj za- sledovati opasno pustolovko. Slednjič se je detek- tivu posrečilo, goljufico izslediti; in sicer v osebi bivše natakarike O., uslužbene svoječasno v neki blejski restavraciji.

* **S sekiro.** Posestniški sin Henrik Horvat iz Oseka pri Sv. Lenartu se je vračal pretekli pone- deljek s tremi fanti mirno proti domu. Ko so pri- šli mimo neke gostilne, je nenadoma pridrvel proti njemu ves razkačen Matija Hobot, planil na osupnjene Horvata s sekiro ter mu zadal precej težke rane na roki in desni nogi. Horvat je bil nekaj dni sicer v domači oskrbi, ker pa se mu je med tem stanje poslabšalo, je moral iskati sedaj pomoči v mariborski bolnici.

* **Razbojniški napad na poštni avto.** V soboto so neznani razbojniki napadli poštni avto, ki vozi pošto iz Stolca v Čapljino. Napad je bil izvršen blizu Stolca. Bilo je zgodaj zjutraj. Sofer Ibro Pirija in poštni konduktor Camil Goljevič sta na strmem klancu opazila na cesti nametano debelo kamenje. Sofer je opozoril Goljeviča, naj bo opre- zen. V tem hipu je počil strel iz samokresa. Kroga je bila namenjena soferju, vendar ga ni pogodila. Počil je drugi strel in prebil pnevmatiko na sprednjem kolesu. Avtomobil je ravozil v kamenje in ga srečno prevozil. Soferju je bilo jasno, da gre za razbojniški napad. Povečal je brzino in srečno utekel napadalcem. Opazil je še, da je več možkih skočilo čez cesto. Čuli so se tudi še strelji. Orožniki so uvedli preiskavo in aretirali neke sumljive seljake.

* **Nevaren dolgoprstnik v kletki.** Ljubljansku policija je že od poletja sem zasledovala drznega 43letnega Janeza Kimoveca, doma iz Cerkelj na Gorenjskem. Imenovani se je selil po deželi iz kraja v kraj ter povsod kradel kot sraka. V av- gustu lanskega leta je bil nekaj časa uslužben v Lučah na Štajerskem, kjer je udri v neko trgo- vino in odnesel večjo množino različnega man- fakturnega blaga. Te dni se je Kimovec priklatil

v Ljubljano, kjer ga je izsledil v neki gostilni detektiv ter ga odvedel v luknjo.

* **Sadjarji!** Pomnite, da je zimsko zatiranje sadnih škodljivcev z arborinom odločujoče! Arborin proizvaja Chemotekna, Ljubljana, Mestni trg 10.

* **Ljubiteljem razglednic.** Mnogi, ki so naročili razglednice pri trafiki in galanteriji v Ljubljani, Vidovdanska cesta 7, so s poslanim blagom tako zadovoljni, da ponovno naročajo. Soglasno izjavljajo, da so redko kje bili tako solidno postreženi. Čitatelje opozarjamo na današnji oglas!

Ukanjeni tepežkarji

Na večer pred sopraznikom nedolžnih otročičev hodijo po mnogih krajih fantje od hiše do hiše pobirat darove, ki jim jih morajo poklanjati dekleta. Najstarejši fant nosi veliko vrečo, kamor vsipajo dekleta svoje darove: lešnike in orehe. Pri premožnejših hišah kane tudi kaj cvenka, krona ali goldinar sta bila včasih v navadi. S seboj imajo fantje tudi godca, ki v vsaki hiši raztegne harmoniko, da se pari lahko zavrtje. Dvakrat, trikrat zaplešejo, pa spet odhite dalje; kajti do polnoči morajo obresti vso vas. Nabrane darove potlej prodajo, izkupiček pa porabijo za prvi predpustni bal, ki je tem lepši, čim bolj so se odrezala dekleta z darovi. Tedaj je seveda lepo in prijetno, zato pa je treba prestatiti še hudo noč, polno krika in cvika. Opolnoči, ko je nabiranje darov končano, spravijo namreč fantje harmoniko in vrečo v kraj in se oborože z metlami in brezovkami, potem pa hajdi tepežkat!

To je joj! Brat ne prizanese sestrí, fant ne ljubici, kjer le kdo pozna vse vhode v hišo, jih odkrije ostalim, da se lahko splazijo noter. Tu skozi lino, tam skozi dimnik, ako je le količkaj odprtine, je kmalu dovolj velika za tepežkarje. Čim so enkrat v hiši, mlatijo in bijejo, kar dosežejo, z največjim veseljem seveda dekleta, ki cviliijo in se skrivajo, a ne morejo ulti tepežkarski povodnji. Včasih star očanec sicer malo pogodrnja, vendar ne opravi dosti; kajti star običaj je zakon, ki ni leka zoper njega. Seve, deklet je tega obiska malo sram, zato skušajo za ta večer svoja bivališča prikriti. Včasih se tej ali oni tudi res posreči, a najbolj je uspelo ono leto Vrabčevi Marički v Zajami.

Marička je bila tedaj že tako napol nevesta. V Vipavo nekam bi se bila imela poročiti; pa so ji fantje zato tem bolj nagajali, kako bo še tepena za slovo. Marička se jim je smejala, češ, da lahko tepejo, kogar najdejo, a nje ne bodo. To je fante še bolj podkurilo. Skrbno so oprezovali za Vrabčevo, da bi uganili njeno skrivališče. Da se jim hoče res temeljito skriti, jih je skoro ljutilo.

Na tepežni večer so nalašč prišli k Vrabčevim prav pozno po orehe, da bi tem lažje opazili, kar bi kje bilo kaj sumljivega, toda trud je bil zaman. Celo Rokavčev Šime, ki se je bil tako ustil, kako in kaj je z njegovo premetenostjo, ni mogel nič izfakniti. Čim pa so fantje odšli, je šla Marička v svojo kamrico, naložila v posteljo stare lončene posode, izbrala lep, svetlorumen piskerc, mu kakor dekletu na glavo zavezala ruto ter vse skupaj lepo pogrnila z odejo. Kdor bi bil pogledal v naglici na posteljo, bi bil uverjen, da leži Marička tam.

Ko je videla, da je dobro, je lepo zaprla kamrico in zlezla v veliko peč, ki je ta večer ni bila prav nič zakurila. Zastavila je za seboj pokrov in čakala.

Kmalu po polnoči so začeli fantje lezti v hišo. Prišli so skozi podstrešje, kjer je na obojih manjkala široka deska. Stikali so po hiši, namerili Vrabcu in Vrabčevki, kar jima je šlo, potem pa so se spravili še v Maričkino kamrico. Ko eden izmed njih posveti, jamejo vsi hkrati mlatiti po postelji v trdni veri, da udrihajo po Marički. No, ropot črepij jih kmalu prepriča, da so v zmoti. Ozlovoljeni se tedaj odpravijo, le Rokavčevemu še ne dá žilica miru. Medtem ko so vsi ostali že zunaj, on še vedno stika po veži. Marička, ki je ves čas komaj zadrževala smeh,

plane zdaj iz svojega skrivališča, pograbi lopar in začne ž njim udrihati po Šimetu, ki jame skakati liki miška v mišnici. Ko mu jih Marička pošteno našteje, lepo odklene vrata in ga izpusti za tovarišijo, ki s silnim smehom in grohotom sprejme tepenega fanta medse. Dobil je pa Šime take, da je še na sveti dan nosil spomine na tepežni večer s seboj. Marička se je muzala:

«Ali ste jo, fantje, kaj? Znati je treba, jelite! Samo Vrabčeve naj se ne loteva, kdor ne zna!»

Celo ves predpust je bilo dosti smeha s tem tepežnim večerom. Menda zato, da bi mu nikdar več ne bilo treba hoditi tepežkat, se je Šime še tisto leto oženil.

No, Maričke se mu ne bi bilo treba bati; kajti poročila se je res v Vipavo. Ženin, ki je tudi izvedel o tem tepežkanju, je bil na svojo nevesto ponosen in se je pri zapenjanju tako izkazal, da so fantje tri nedelje lahko fantovali za Maričko...

Ivan Albreht.

Študentova čarovnija

Lesjakov Stanko je dovršil osmo latinsko šolo. Kakor druge krati se je tudi tokrat domov grede oglašil pri mlinarju, da bi pri njem prenočil. Ker pa se je tokrat predolgo mudil v mestu, je prišel pozno v noč do mlinarjeve hiše. Dolgo je trkal na vrata, preden mu je mlinarica prišla odpret, a ga je odklonila, češ, da je sama doma in da se boji tujcev.

Ubogí Stanko je bil primoran v temni noči nadaljevati pot. Pa ni prišel tri sto korakov od hiše, ko je srečal mlinarja, ki se je tudi vračal proti domu. Mlinar je Stanka takoj spoznal in ga vprašal, zakaj ni ostal pri njem na prenočišču.

Stanko mu je razložil, da ga gospodinja ni hotela sprejeti, ker ga je smatrala za neznanega tujca.

«O, le pojdi z menoj!» mu je velel mlinar, «kam hočeš iti v tej črni noči, saj si imel še vsakikrat v moji hiši dovolj prostora!»

Ko sta prispela med pogovori do hiše, je šel mlinar k durim in trkal na vso moč, da bi mu prišla žena odpret. Stanko je med tem časom stopil k oknu in čeprav so bila vsa okna dobro zagrnjena, je vendar videl vse, kar se je v sobi godilo. Po dolgem času je prišla gospodinja, oziroma žena, končno le odpret. Delala se je, kakor da bi bila vsa zaspana in kakor da se je pravkar prebudila iz trdnega spanja.

«Za božjo voljo!» ga je nagovorila, «rekel si, da se boš vrnil šele čez tri dni, pa prideš že nocoj. Res se te nisem nadejala!»

V tem je pristopil tudi dijak Stanko, ki je ženo pozdravil, a mlinar jo je vprašal, zakaj ni Stanka vzela na prenočišče. Žena se je opravičevala, da ga ni spoznala in da pač ni mogla sprejeti nikogar, ker je bila sama doma.

Po tej izpovedi je žena moža objela in ga poljubovala, kakor je vedela in znala. Stanko se je skrivaj smejal temu objemanju in poljubovanju. Mlinar je naročil ženi, naj jima prinese pijače in kruha, ker sta bila oba potrebna okrepčila. Medtem ko je mlinar pridno praznil kozarce in jedel kruh, dijaku ni kaj posebno dišalo.

«Zakaj ne ješ in ne piješ?» ga je vprašal mlinar.

«Od predolge hoje mi nič kaj ne diši!»

«Se mi zdi,» je nadaljeval mlinar, «da si dovršil osmo šolo. Povej mi, ali se osmošolci res naučijo čarati. Ali res znajo iz nič kaj napraviti? To sem že mnogokrat slišal, pa ne verjamem prav. Če mi ti zdaj tu pokažeš kakšno čarovnijo, da bom videl s svojimi lastnimi očmi, bom verjel.»

«Seveda,» je menil Stanko, «dijaki osmošolci znajo napraviti točo, slabo in lepo vreme, jedila in pijače, sploh vse, kar kdo hoče, samo ne smejo vedno čarati. Tu in tam se že lahko kaj pokaže, da potem ljudje verjamejo.»

«No pa napravi, če znaš!» je prigovarjal mlinar.

«Kaj torej želite?»

«Mesa, krapov in dobrega vina nama napravi!» se je zasmejal mlinar.

«No, ako nočete drugega, naj bo, kakor vam je volja! Prinesite mi kos bele krede, blagoslovljeno vodo in leskovo šibo, ki je zrasla v enem letu, pa se bo takoj zgodilo, kar želite.»

Ni preteklo 20 minut in je bilo vse zahtevano na mizi pred študentom.

Stanko je vzel v roke najprej kredo, napravil na mizo velik križ in okoli križa potegnil črto v podobi kolesa. Potem je vzel blagoslovljenko ter poškropil z njo vso sobo, češ, da bi ga hudobni duh ne zmotil pri čaranju. Končno je potegnil iz žepa tanko knjigo, iz katere je molil neke nerazumljive besede, ki jih mlinar in mlinarica nista razumela, udaril z leskovko po mizi in rekel z glasnimi besedami:

«Hokus, pokus! Tam pod posteljo mora biti polna skleda lepo praženih krapov!»

Mlinar, ki je že željno čakal na čudež, je takoj pogledal pod posteljo in res je potegnil skledo, polno najlepših krapov.

«Še hočete več?» je vprašal dijak.

Mlinar, ki je bil že pri prvem čudežu ves zavzet, skoro ni mogel besedice izpregovoriti. Le še, če še znaš! je menil kratkobesedno.

Stanko je ponovil poprejšnjo molitev in zopet na glas zakričal: «Hokus, pokus! Pod rešetom na peči mora biti precej velika skleda pečenih piščet.»

Mlinar je seveda takoj pogledal na peč in našel, kar je dijak napovedal.

Mlinarica je pa med temi dijakovimi čudeži sedela pri peči kakor okamenela, niti besedice ni mogla izpregovoriti.

«Jesti zdaj že imamo, dobrega vina še nam manjka!» je modroval mlinar, a tudi vino je pripravil dijak z enakim čarodejstvom na mizo. Za omaro je bil poln vrč najboljšega vina, ki ga je mlinar po dijakovem naročilu postavil na mizo.

Mlinar se je potem nekaj časa branil jedi in pijače; ko je pa videl, da je dijak pridno segal po krapih in piščetih in tudi dobremu vinu, se ni branil, je začel tudi on pomagati.

Ko sta bila dijak in mlinar že precej vinjena, je začel dijak prigovarjati mlinarju, da mu tudi hudiča privabi v človeški ali v živalski podobi. Mlinar se je tega dolgo časa branil, ker pa je dijak le silil v njega, mu je poslednjič vendarle dovolil še to čarovnijo. Na hodniku je bila stara velika prevrnjena skrinja, ki ni imela pokrova in so jo uporabljali le za kako semenje, tokrat pa je bila baš prazna.

K tej skrinji je šel dijak ter napravil na njo križ in vse svoje prejšnje obrede. Mlinarju je dal v roke luč, češ, naj sveti. Postavil ga je v sredi hiše, tako da bo skozi odprta vrata lahko videl, kako bo izgnal on izpod skrinje hudiča. Zunanja vrata na hodniku pa je dijak sam odprl, da bo imel hudobec kam zbežati.

Ko je bilo vse pripravljeno, je začel dijak moliti iz knjige. Privzdignil je skrinjo, udaril z leskovko po njej in zakričal: «Hokus, pokus! Hudič zbeži ven!»

Kakor blisk je skočil hudič izpod skrinje skozi vrata in zbežal v črno temo, da ga nihče ni mogel niti prav videti. Mlinar se je tako prestrašil, da mu je padla svetiljka iz rok in se razbila, a mlinarica je omedlela in so jo morali polivati z vodo, da so jo spravili zopet k zavesti.

Mlinar je sedaj verjel dijakovim čarovnijam, samo to je rekel, da je bil ta hudič popolnoma podoben nekemu sodnemu slugi, ki ga je že večkrat videl na sodišču.

Dijak Stanko se je temu smejal in menil, da je hudič v človeški podobi vedno komu podoben.

Drugega dne je poklicala mlinarica dijaka Stanka k sebi, ga prav bogato nagradila in se mu lepo zahvalila, ker je rešil njo — nezvesto ženo, in njenega ljubčka na tako spreten način. Mlinar pa še morda sedaj verjame v čarovnije dijaka Stanka.

Matija Belec Bolfanski.

Gostilniški Babilon v Celju.

Natakarica (nemškutarica, pri okencu v kuhinji): «Ane zauret!» (= Eno kisto juho!)

Kuharica (Slovenka): «O, da, je zavrčala, je že kuhana...»

KLERIKALCI PRI VOLITVAH V GOSPODARSKI ODBOR TRGA VRHNIKE POGORELI.

Vrhnik a, koncem januarja.

Dne 25. t. m. na dan sv. Pavla so se vršile volitve v gospodarski odbor trga Vrhnika, za katere je vladalo v vsej okolici veliko zanimanje. Posebno pridni so bili nekateri klerikalni gospodje. Trgali so se posebno za ženske glasovnice in so pod pretvezo, da gre za sveto stvar, izvalili glasovnico od marsikatero pobožne ženske, ki sicer nikdar ne bi glasovala z klerikalno listo. Tudi župan g. dr. Marolt se je izkazal zelo vreden in prijazen napram volilecem, za katere je vedel, da ne bodo glasovali za SLS. Tako n. pr. ni odposlal izven Vrhnika bivajočim posestnikom volilnih izkaznic in glasovnic, češ, da mu ni uradno znano, kje dotični volilec prebiva. V volilnem imeniku pa ima poleg bivališča vpisano tudi hišno številko. Ko so naši pristaši dobili pooblastila od zavednih posestnikov, ki bivajo izven občine (n. pr. Logatec), ni hotel pooblastiti priznati, češ, da podpisani lahko niso pravilni, in je zahteval, da morajo biti vsa pooblastila vidirana od županstva. Za trdno so pričakovali sijajno zmago. Da bi bila stvar še sijajnejša, so pripravili v Rokodelskem domu banket z godbo, da bi se po trudapolnem delu, katero so jim povzročile volitve, in po zasluženi sijajni zmagi nekoliko odpočili in razveselili. Kakšno je to veselje, imamo še prav dobro v spominu izza zadnjih občinskih volitev.

Toda, joj, nesreča! Njihova lista je ostala kljub vsem prizadevanjem v sijajni manjšini, a banket oslajen z izgubljenimi bitko. Toda nič za to. Dober Vrhnikan ali Verjan z božjo pomočjo lahko tudi na žalost je in pije. Po jedi pa se je storil greh, kakršen se niti z žalostjo izgubljene bitke ne dá opravičiti. Razgreti možje in ženičice so začeli plesati, v začetku bolj boječe, toda ko se je ojunail tudi sam gostilničar in se je zavrtel po dvorani, se je pričelo splošno rajanje. In vse to na dan sv. Pavla, našega cerkvenega patrona. Ker vemo, da so božje in cerkvene zapovedi za vse enake in naš g. dekan pravičen, bo gotovo izvajal konsekvence in Vrhnika bo prihodnje leto na dan sv. Pavla brez maše, kakor je bila lansko leto Blatna Brezovica, kajti cerkvene postave so za vse enake in ples mora biti kaznovan, če ga priredi na dan cerkvenega patrona prostovoljno gasilno društvo v Blatni Brezovici ali pa pogoreli klerikalci v Rokodelskem domu.

Čas je zlato.

Mož, ki je bil po celi občini znan kot strasten kvartopirec, je obiskal domačega župnika. Duhovnika je že poprej prosila kvartopirčeva žena, naj skuša moža izpreobrniti, zato mu je župnik govoril na srce, koliko zlatega časa se potratijo pri kvartah.

Kvartopirec: «Ali ste tudi vi prišli na to? Tudi jaz sem že večkrat razmišljal, koliko časa se izgubi s tem salamenskim mešanjem pred igro.»

Raztreseni profesor.

Pravijo, da je vsak profesor raztresen. Na neki pojedini so dobili pred kosilom povabljeni gostje, med njimi tudi neki profesor, kruh s sirovim maslom.

Profesor vzame sirovo maslo, a pri svoji raztresenosti pozabi na kruh ter namaže sirovo maslo na dlan leve roke. Baš je hotel nesti v usta, ko ga opozori njegov tovariš, da je pozabil na kruh.

«O, saj res,» je odgovoril profesor, «najlepša hvala za opozorilo. Gotovo bi si bil sicer poškodoval roko...»

Napačen naslov.

Zdravnik: «Kakšna je vaša bolezen?»

Bolnik: «Sam ne vem, gospod zdravnik, počutim se zelo slabo.»

Zdravnik: «Ali imate tek in kaj delate?»

Bolnik: «Ah, gospod zdravnik, jaz delam kakor konj, sem lačen kakor volk, jem kakor lev, zvečer sem truden kakor pes, potem pa spim kakor polh.»

Zdravnik: «Moj dragi, potem se pa morate obrniti na živinozdravnika!»

ŽENSKI VESTNIK

SNAGA NAD VSE!

Gospodinja, glej na snago v hiši, predvsem pa glej, da boš ti sama snažna, da boš dajala drugim dober zgled.

Imej na ognjišču vedno lonec tople vode. Preden začneš kuhati, si umij roke. Tudi v umazani obleki se ne sukaj v kuhinji. Nikar ne misli, da moraš en predpasnik nositi ves teden. Ni gršega kakor videti žensko, ko mesi kruh, predpasnik pa ima umazan, da ne veš, kake barve je.

Vsako jutro si umij obraz, vrat in roke do lehti. S tem se pri svojem delu ne boš nič zamudila, a boš vse bolj sveža in vedra.

Tudi za svoje lase se vse premalo brigaš. Počeši se vsak dan. Zelo slaba navada mnogih žensk je, da se počesejo samo enkrat na teden, včasih pa še to ne. Koliko bi se zamudila pri tem, se vprašaj. Nekaj minut — no, boš pa potem bolj pohitela.

Poizkusi enkrat skozi en teden vsak dan se počesati, pa boš videla, kako dobro ti bo to delo. Glava ti bo lahka in sploh se boš tako na to navadila, da ti bo neugodno, če ne boš počesana. A lase treba tudi umivati. Stori to vsaj enkrat na mesec. Umij si glavo z mlačno vodo in z milom, potem pa lase dobro oterj s suho brisaljško. Da ne dobiš nahoda, zavaruj glavo z volneno ruto, dokler se lasje popolnoma ne posuše.

Ženske se radi pritožujejo na moške, češ, da nič ne dajo na snago v hiši. Vendar je tu stvar navadno ta, da, kakršna žena, takšen mož. Če ljubi snago žena, jo ljubi tudi mož. Kljub temu slišimo moške hvaliti gospodinjne, ki imajo snažen dom. Prav te dni sem slišala sosedo, ko je pravil sosedu: «Veš, bil sem tam pri N. Saj veš, mladi se je oženil. In prav čedno žensko je dobil. To je vse tako lepo in čisto po hiši. In ona sama, tako sveža, tako snažna...»

Pa ti pride tak-le mož domov in vidi svojo umazano hišo, vidi svojo ženo umazano in se čuti nesrečnega in zavida onega, da ima tako žalo ženo. A v resnici je njegova žena dosti lepša od one. Samo umazana je in zato on njene lepote ne vidi. In sedi černo za mizo, godrnja in pljuje okoli sebe.

A ne bo pljuval po tleh, veruj, draga gospodinja, če bo videl, da so tla poribana, in ne bo hodil z blatnimi čevlji v sobo, če boš poskrbela, da si bo zunaj mogel s čim obrisati čevlje.

Pazi na snago v hiši in potem bodo pazili nanjo tudi vsi drugi. In ne boj se, da bi te imeli zato za sitno, ampak le hvalili te bodo in ljudje bodo radi prihajali k tebi na dnino, kajti kjer je gospodinja čista, snažna in čedna, tam gre človeku tudi jed bolj v slast. Iz umazane posode pa tudi najboljša jed ne tekne. Meta.

OTROK V ZIBELI.

Pravilno negovanje dojenčka je najtežja materina naloga, zlasti za mlado, še neizkušeno mater. Mnogo grešijo pri tem naše matere, največ iz nevednosti, ker pač niso dobro poučene, kako treba ravnati z detetom, da je zdravo, lepo pridno ter ne krmežljivo in sitno, kakor pravimo.

Na primer: Otrok v zibelki zajoka. Brž priteče mati in ga začne zibati. Ziblje, ziblje, dokler se mali kričoč zopet ne umiri in zaspi. Vidiš, draga mati, tako negovanje je ni pravilno. Ta tvoj otročiček, ki ga moraš zibati in zibati, da je miren, je že razvajen. Ti sama si ga razvadila. In ko bi ti vedela, kako slabo je za otroka to zibanje, zlasti pa dolgotrajno in močno zibanje.

Otrok, če je zdrav, sit, v suhih plenica in če je čas njegovega spanja, mora zaspati in spati brez zibanja ali porivanja vozička gor in dol.

Če si otroka navadila na zibanje in ti drugače noče zaspati, potem ga moraš pa tudi prav zibati. Zibko moraš le počasi gugati, voziček pa tudi le prav nalahko premikati, tako da je otročiču glavica na miru. Tako nežno bitje ima še mehko

glavico in rahlo možgane, ki se mu lahko pretresejo. Ti morda nejevoljna drsaš voziček sem in tja, ker otrok joka in joka, a ne veš, da otroku prav to močno tresenje ne dá dobro. Morda ga boli glavica od tvojega premočnega zibanja. Morda si celo butala z vozičkom ob mizo ali posteljo, da se je otrok stresal in strašil. Le pomisli, kje bi mogla ti zaspati ob takem stresanju in ropotu.

Torej, kakor rečeno, otroka ne razvadi z zibanjem; če si ga pa navadila na to, potem ga izkušaj zopet odvaditi. Koliko časa si boš s tem prihranila za drugo delo in ne boš jadikovala, koliko opravlja je z otroki! Jaz svojih otrok nisem nikdar zibala niti vozičkala, zaspali so mi vedno radi sami od sebe. Sploh pa je zibanje primerno le za prav majhno deco do enega leta. Imeti pa otroka, ki je že shodil, tako razvajenega, da hoče še vedno biti ziban, to je slabo spričevalo za mater.

Napaka naših mater je tudi, da rade obešajo na zibelko ali voziček razne igrače, da jih otrok gleda. To je zelo slabo, ker je nevarnost za otroka, da od takega gledanja od blizu postane škilast. Paziti treba tudi na to, da ima otrok v zibelki ali vozičku glavo vedno tako ležečo, da ne more gledati nazaj, ker je to silno škodljivo za njegove oči. Meta.

Za kuhinjo

Kolački iz ocvirkov. Deni na desko 1 kg moke, ½ kg drobnih ocvirkov, 4 jajca, 1 pečivni prašek (dobiš v prodajalni), malo osoli, posuj malo s stolčenim poprom, prideni še za majhno skodelico kisle smetane, potem pa npravi testo in ga dobro zgneti. Testo razvaljaj potem na pol centimetra debelo ter ga z obodcem za krofe razreži na kolačke, naloži iste na pekačo, pomaži jih s stepenim jajcem in peci tako dolgo, da lepo zarumene. Če ti je pri razrezavanju kaj testa ostalo, ga zopet zgneti in razvaljaj kakor prej, dokler vsega testa ne porabiš.

Čaj iz posušenih bezgovih jagod. Deni v lonec 1 liter vode, 2 žlici bezgovih jagod ter pusti deset minut vreti. Nato jagode dobro stlači in čaj precedi, dodaj limoninega soka in sladkorja po okusu. Tak čaj je dober proti prehlajenju, a tudi sicer kot pijača.

Krompirjeva juha. Olupi in zreži na male kocke pet srednjedelih krompirjev. V kozice deni za eno žlico masti in ko je mast vroča, eno in pol žlice moke, pa pridno mešaj, da porumeni. Ko je moka rumena, daj drobno zrezane čebule in ko čebula porumeni, osoli in stresi noter na kocke zrezani krompir ter zalij z mrzlo vodo. Ko juha zavre, daj malo stolčenega popra, malo kumine, malo majoranovih plev in še malo šetrjake, če jo imaš. Ta juha naj se kuha eno uro, potem pa dodaj eno žlico smetane in drobno zrezanega peteršilja ter pusti, da še malo povre, pa je jed gotova.

Krompirjevi valjanci. Skuhaj 2 kilograma krompirja v oblicah, še vročega olup in pretlači skozi sito, daj dve jajci, malo soli in 40 deagramov bele moke. Naredi hitro testo in od tega testa zreži za oreh debele koščke. Desko dobro posuj z moko in povaljaj te koščke z dlanjo v prst dolge valjarčke. Krop dobro osoli in daj kuhati za 10 minut. Ko so valjanci kuhani, jih cedi in polij z mrzlo vodo; ocejene pa deni potem na vročo mast, na kateri si zarumenila malo drobtin. Ti valjanci so zelo dobri h golažu ali h kaki omaki, a tudi h kislemu zelju ali kisli repi ali pa k solati. Zelo okusni pa so taki valjanci tudi in pripravi kot samostojna močnata jed, če jih še sirove zakriviš v obliko kifeljčkov in sirove ocvreš v masti. Ko so lepo zlatorumeni, jih pobereš ven in zložiš v skledo, pa še s prav drobno soljo malo posuješ.

Češpljevi emoki. Naredi enako testo kakor za krompirjeve valjance, samo moraš malo večje kose narezati, potlači z dlanjo vsak košček v ploškev, deni v vsakega kuhano suho češpljo (ali svežo češpljo, kadar so), dobro zavij, oziroma naredi emčke in potem kuhaj kakor valjance, Zabeli pa z drobtinami.

Pomlajevanje

in lečenje organizma.

Slavni angleški zdravnik dr. Hajj trdi v svojem znanstvenem delu pod naslovom «Sečna kislina — vzrok bolezni», da zanašajo gotovo vsi kulturni ljudje obnem s hrano v svoj organizem vsemogoče strupe, katerih organizem v svoji prirodni slabosti ali starostni atrofiji svojih življenjskih žlez ni v stanju sam zatreti, posebno pa ne sečne kisline. Ti strupi pa povzročajo vse mogoče bolezni, ovirajo izmenjavo materije, povzročajo razne bolezni in trpljenje ter dovedejo končno človeka do prezgodnje starosti, često pa tudi v smrt. Ako pa so v primerih slabosti ali starosti življenjske žleze zdrave in funkcijonirajo normalno, potem tudi vse sekretorne žleze ne prenehajo delovati, zato se organizem hitreje popravlja in jači, čas starostne oslabelosti se tako odloži za mnogo let. Vobče se nahaja izguba fizične ali duševne energije v tesni zvezi z oslabelostjo, posebno pa z atrofiranjem življenjskih žlez (dr. Voronov). Tako zaostale in nerazvite življenjske žleze ne izpopolnjujejo organizma z dragocenim fermentom v potrebni količini, radi česar se ovira obtok krvi in razmena materije. V organizmu se zbira sečna kislina, urati in drugi strupi, ki povzročajo slabost, naglo otrplost, bolečine, prezgodnjo ostarelost ali pa celo smrt.

Na srečo so znani učenjaki Broun — Sekar Karlo in drugi dokazali, da bolan in zanemaren ali oslabil organizem postane pod vplivom fiziološkega ekstrakta, kakor je «Kalefluid» D. Kaleničenka, pripravljen iz življenjskih žlez močnih in mladih živali, zopet zdrav, močan in sposoben za delo; sploh postanejo zopet vse njegove fizične sposobnosti normalne, skratka, organizem se pomladi.

Kakor trdi profesor dr. Guaze («Prorodjeni život»), učinkuje zdravilno fiziološko dejstvo ekstrakta življenjske žleze («Kalefluid») v človeškem organizmu v pomnoženju energiji pri mišicah, tako da se mnogo laže hodi in neznatno utruji. Moč se nenadno poveča, o čemer se lahko prepriča s pomočjo dinamometra. Tonus srčnih mišic se poveča, kar se posebno opazi na živahnejši cirkulaciji krvi in po čvrstem ter pravilnem pulzu. Enako se poveča tudi energija pri dihanju, tako pri bolnih za katatom, ker se količina katara v sapniku kar najhitreje zmanjšuje, oziroma odpravlja. Pri endematičnih se zelo hitro vrača prožnost pljučnih votlin, vzpenjanje navzgor ali hoja po stopnicah postaja takoj vsakomur lažja. Prvi in pri tem velik uspeh od dejstva ekstrakta na mozek je splošna okrepitev organov ter odprava raznih slabosti.

Vpliv ekstrakta na možgane se takoj pokaže na agilnejšem delovanju tega organa, namreč: povrača se spomin, omotice prenehajo, večja sigurnost hoje, hitro obvladanje misli, gladka govorica in okretnost jezika, sposobnost prenašati brez truda močno svetlobo in človek je zopet sposoben za delo ponoči. Ekstrakt vrača tudi normalno spanje onim, ki so ga izgubili ter že to krepi organizem. Vobče je ta ekstrakt pridobitni faktor za moč, krepilno in ne razburjačo sredstvo. Ta ekstrakt vrne bolniku moč in prisili bolezen, da poneha sama od sebe. To je svoje vrste sredstvo, popolnoma neškodljivo, čigar namen je, da zaustavi prenašanje človeške korake v smrt.

Zaradi tega je «Kalefluid» D. Kaleničenka priznan v medicinskih krogih kot mogočno tonično sredstvo. On pomlajuje organizmne elemente, krepi delovanje sekretornih žlez kakor tudi prehrano in razmeno materij, povečava delovno produktivnost pri mozgu, temu tvorcu rdečih krvnih teles in obnavlja s tem kri ter pomlajuje vse elemente organizma.

«Kalefluid» je priznan kot preizkušeno sredstvo proti živčnim in artritskim boleznim. «Kalefluid» se vzame ob bolezni ter tudi po ozdravljenju, dalje pri napornem delu, pri pretresu živcev, operacijah, ranitvah in izgubi krvi. «Kalefluid» je naravni regulator za fiziološke funkcije organizma, regulira pulz, dovaja temperaturo v normalno stanje, normira debeljenje, odstranjuje duševno potrtost in apatijo. «Kalefluid» je bil odlikovan na internacionalnih razstavah v Parizu, Londonu, Bruslju, Firenci in Rimu s 5. «Grand Prix» in 5 velikimi zlatimi kolajnama. Poslednje nagrade «Grand Prix» in kolajne je dobil 30. januarja 1927. Gg. zdravnikom se pošilja dvojna steklenica gratis in franco. Literatura: «Pomlajevanje, jačanje in zdravljenje organizma» se pošlje vsakomur brezplačno. Naslovite na: Miloš Marković, Beograd, Katičeva ulica 1.

«Kalefluid» se dobi v lekarnah in drogerijah, pošilja pa se tudi po povzetju. Ekspedicija brezplačna. Naslov za Francijo: Société «Kalefluid» Kalenitschenko, Neuilly S/Seine, pres Paris 7 Rue de L'Quest. Za Anglijo: London S. V. 7. 65 Harrington Hardens, General Agency of «Kalefluid». Za Ameriko: Bobinoff 7934 Belle av. Detroit Mich. U.S.A. Za Nemčijo: W. Andrejew, Niebuhrst 75, Berlin, Charlottenburg. Za Egipt: N. de Koutznetzoff, 23 rue Nebi Daniel, Aleksandrie.

Praktični nasveti

Zeljnatu solato, če je pretrda, deni v sito. Zavri slano vodo in na posodo položi sito, ga dobro pokrij, pa premešaj solato parkrat z leseno žlico. Pusti tako četrt ure stati, potem naj se shladi. In bo solata mehka.

Kako pripravimo dobro mast za vse leto. Zreži slanino (špeh) na male kocke ali pa jo zmelji v stroju. V dotično posodo vlij za prst visoko vode ali pa še bolje mleka, na to deni zrezani špeh, eno celo čebulo in nekoliko soli. Špeh moraš najprej cvreti na hudem ognju, potem pa na slabšem. Premešaj ga večkrat s kuhaličnico, da se ne prismoči. Ko postajajo ocvirki že nekoliko rumenkasti, odstavi posodo od ognja, da se nekoliko ohladi. Mast precedi v posebej pripravljeno posodo, ocvirke pa v drugo. Ko mast precejaš, stiskaj ocvirke le na lahko, da ostane v njih še nekoliko masti. Ko pa devaš ocvirke v lonec, kjer jih misliš spraviti, jih dobro potlači in glej, da je potem na vrhu še nekoliko masti. Tako ostanejo ocvirki vse leto okusni in se ne skvarijo. Ko je mast ohlajena, pokrij posodo dobro in postavi v suho shrambo.

Zarjavele nože najlaže očistiš z zamaškom, pomočenim v laško olje in prah zidne opeke.

Za pranje volnenega in flanelnega perila je mnogo boljše deževnica kakor pa navadna voda, ki je trda.

Krtače za obleko se nikdar ne smejo čistiti z vodo, ker postanejo ščetine mehke in krhke. Ogrevj otrobe, da so precej vroči in z njimi čisti krtače.

Kako se pravilno zrači. Ko si zakurila peč in se je soba dobro segrela, tedaj odpri okna navzkriž in pusti tako kakih pet minut odprto. Ko se začuti v sobi mraz, je že dovolj prezračeno. V čistem zraku postane toplota šele prijetna.

Kadar pozimi sušiš perilo zunaj na prostem, prideni vodi, v kateri izpiriš, pest soli, da ti perilo ne bo zmrznilo.

Ako imaš mastne lase, izperi jih v topli vodi, v kateri si raztopila malo boraksa (eno žličico).

Če ti nohti radi pokajo, jih večkrat namaži z navadnim laškim oljem.

PROSVETA

p. Fran Maslja-Podlimbarskega zbranih spisov II. zvezek. Uredil dr. Janko Šlebinger. V Ljubljani 1928. Strani 368. Izdala in založila Tiskovna zadruga. Cena broš. 70 Din, v platno vez. 84 Din, polfranc. vez. 90 Din. — Zbirka neših klasikov se je pomnožila za nov zvezek. Tiskovna zadruga je izdala II. zvezek zbranih spisov Maslja-Podlimbarskega, ki obsega «Potresno povest», «Moravske slike», «Vojvodo Pero in perica» in razne črtice. S tem je Maselj doživel skrbno izdanje svojih del iz leta 1903. do 1907., ko je kot zaveden Slovenec delal tlako po raznih tujih vojašnicah in občeval s svojo ljučljeno domovino potom povesti, črtic in spominov. Če kdo, zasluži Maselj-Podlimbarski izdajo svojih zbranih del. Maselj je prvič realističen klasik polpretekla dobe, drugič pa narodnostno kristalno čist značaj, kot ga ne najdeš izlepa. Zato je prav, če ima sedaj naše občinstvo priliko, da čita in uživa zbrana dela enega naših najboljših mož. V časih, ko iščemo kaj radi senzacionalnega štiva, se naravnost oddahnemo, ko preberemo tako slovensko-pošteno knjigo, kot so Masljevi spisi. Tu najdemo vso tisto solidnost in neprepeljivo srednjo literarno pot, ki ne hlasta po enodnevem učinku in je prav zato več vredna kot deset modernih knjig. — Urejevalec g. dr. Šlebinger je napisal jednat uvod, ki vsebuje vse, kar je bistvenega za spoznanje pisatelja. Poleg Jurčiča in Tavčarja bo Maselj-Podlimbarski

v zbirki «Slovenski pisatelji» zavzemal častno mesto.

ZANIMIVOSTI

Srednjeveška čarovniška razprava

Tudi v našem stoletju še verujejo v razne vraže in čarovnice. O tem priča dogodek, s katerim se je te dni bavilo več madžarskih sodišč, ki si pa s svojimi razsodbami niso pridobila slave. Gre namreč za pravcato srednjeveško čarovniško zgodbo.

Leta 1923. je v Bekescabi hudo obolet seljak Takar. Vojna mu je uničila živce in mož si je vtepel v glavo, da ga mučijo čarovnice, in pripovedoval je to tudi svoji ženi. Ta je seveda verjela moževim besedam in poklicala na pomoč svojega brata. Tudi temu je bolnik potožil svojo bol, obenem pa mu je rekel, da mu je čarovnica zagrozila s smrtjo istega večera ob 22. uri. Svak je bil istotako prepričan, da moža res jasejo čarovnice in obljubil mu je svojo pomoč.

Najel je tri močne fante, ki so prežali zvečer na čarovnico. Nesreča je hotela, da se je baš okoli 22. ure pojavila pri bolniku neka starka iz sosesčine. Ko je pri kmetu mamica vstopila, jo je junaška četvorica napadla in jo z motikami pobila na tla. Nezvestno staro so nato izvlekli iz sobe in jo vrgli na cesto. Našli so jo vso okrvavljeno pametnejši ljudje in jo odvedli v bolnico, kjer je nesrečnica drugi dan umrla, ne da bi se prej zavedla. Dognali so, da gre za 65letno občinsko revu Zofijo Fabijanovo.

Kmet je kmalu nato okreval, junaška štiri-peresna deteljica pa je morala pred sodnika. Pred prvo instanco so bili obsojeni samo na tri mesece ječe, češ, da so ravnali v dobri veri kot nepoučeni preprosti ljudje. Stvar pa je prišla tudi pred drugo instanco, kjer pa so bili obtoženci enostavno oproščeni. Sodišče je bilo mnenja, da kažejo vsi štirje veliko pomanjkanje razsodnosti in da so dejanje izvršili, ker so bili zaslepljeni po raznih vražah.

× **Smrt lastnika igralnice v Monte Karlu.** Te dni je umrl oni mož, ki je spremenil lep kraj Monte Karlo v svetovno igralnico, razpito po vsem svetu. Igralski kralj, kakor so ga imenovali, se je pisal Louis Blanc. V svojih mladih letih je bil natak. Dosegel je lepo starost 83 let.

× **O vprašanju, v katerih letih je ženska najlepša,** se že dolgo prepirajo prizadeti in neprižadeti. Angleški zdravnik dr. Kenna je mišljenja, da je žena med 25. in 30. letom na vrhuncu razvoja svojih telesnih mikavosti. Proti temu se je oglasila igralka Laye, ki trdi, da je žena v 35. letu telesno najpopolnejša. V teh letih šele se žena baje zaveda, kako se ima oblačiti in kako ji je treba ravnati s svojo lepoto. Pod 35. letom po mišljenju igralkine žene niso v pravem smislu lepe. Laye je, seveda, stara baš 35 let...

× **Po 12urnem zakopanju v zemlji živ in zdrav.** V Innsbrucku se je po načinu indijskih fakirjev dal 22letni brezposelni delavec Emil Morajer zapreti v ožek in nizek zaboj in pokopati dva metra pod zemljo. Po 12 urah ga je dala policija odkopati. Bil je še živ in zdrav, čeprav je bila zemlja nad njim popolnoma zamrznjena. Morajerja so dali preiskati, če so kolesja v njegovi glavi popolnoma v redu.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

Kako je napredovalo evropsko človestvo od kamenite preko bronaste do železne dobe

V zadnjem članku smo slišali, kdaj se je človek prvič pojavil na zemlji in kakšna je bila njegova omika. Niti približno pa nismo mogli

določiti, koliko let je od takrat minilo, niti povedati, kakšni narodi so tu bili. O prvi dobi človeške zgodovine, ki sega nekako do leta 10.000 pred Kristusovim rojstvom, vemo torej bore malo.

Poskusimo zasledovati človeško zgodovino v II. dobi, to je od leta 10.000 do leta 1500 pred Kristusom.

Minula je bila zadnja ledena doba. Ledeniki so ostali le na visokih gorah, podnebje je postalo tako kakor je danes. Na zemlji so se pojavile živali in rastline, kakršne žive še danes. Nastopila je najnovejša, sedanja ali aluvialna doba.

Iz začetka te dobe seveda nimamo nikakih pisanih poročil. Pomagati si moramo z drugimi pričami tedanjega življenja. Kakšne so te priče? Odkrili so 100 do 300 metrov dolge, 50 do 150 metrov široke in 1 do 3 metre visoke gomile. Take gomile so našli na raznih krajih Evrope, in sicer na morski obali ali blizu nje. Te gomile vsebujejo pepel, oglje, črepinje iz žgane ilovice, razno orodje, rogovine in kosti, ostanke ostrig, školjk in polžev, razbite kosti jelenov, srn, divjih svinj, volkov, lisic, medvedov, risov, divjih mačk, raznih ptičev in rib, pa tudi psa. O drugih domačih živalih in o pitomih rastlinah pa ni nobenega sledu. Kaj nam povedo te priče? Človek te dobe je moral biti še na jako nizki stopnji omike. Bil je lovec ter še ni imel domačih živali ter ni obdeloval zemlje. Morda tudi pes, ki se je med živalmi prvi pridružil človeku, ni bil še popolnoma ukrojen.

Iz nekoliko poznejše dobe imamo izkopine, ki nam pričajo o mnogo višji stopnji omike, ki se ni mogla razviti iz prejšnje in kaže, da se je moralo priseliti na evropska tla ljudstvo že z razmeroma visoko razvito kulturo. Orodje te dobe je sicer še vedno iz kamena, je pa že jako raznovrstno in ličneje izdelano. Med izkopinami je tudi mnogo posode iz dobro žgane gline. Ribiči so rabili mreže, lovci lok s strelo in pračo. Iz viter so pletli jerbase in koše. Stanovali so v duplinah in šatorih ter v kolibah, ki so stale včasih na močnih koleh v vodi. Skoro v vseh evropskih jezerih so našli sledove takih stavb na koleh. Na vodi so bili prebivalci bolj varni pred živalmi in pred sovražniki. Tudi na Ljubljanskem barju so izkopali ostanke take predzgodovinske vasi na vodi. Te izkopine hrani deželni muzej v Ljubljani in so nam prezanimiva priča nekdanjega prebivalstva naše ožje domovine. Stavbe na koleh in na suhem so bile večkrat združene v vasi; do vasi na koleh je držala vrv ali most.

Za omiko te dobe je najbolj značilno, da se je gojilo več vrst domačih živali in rastlin. Pes, govedo, prašič, koza, ovca, ječmen, pšenica, presn, lan, leča, grah, mak, jabolana so bili človeku spremljevalci. Prebivalci te dobe so uživali mleko, presno maslo in sir, mleli so zrnje in pekli kruh, iz strdi divjih čebel so napravljali kvašeno pijačo, med. Z vretenom so predli lan in volno, preje so pletli in tkali. Obdelovali so zemljo s preprostim plugom, ki ga je najbrže vleklo govedo.

Slika te dobe je torej čisto drugačna kakor prejšnje. Človek te dobe je že visoko kulturn. Tega si ne moremo nikakor drugače pojasniti, kakor da je prejšnje prebivalstvo izpodrinilo ljudstvo že z razvito omiko. To so bili predniki današnjih evropskih narodov.

Okoli leta 2000 pred Kristusom so začeli izdelovati predmete iz bakra in brona, ki je zmes bakra in kositra. V Evropo je prišel bron iz Azije in je sčasoma popolnoma izpodrinil kamen. Kot imenujemo prejšnjo dobo, v kateri se je izdelovalo orodje iz kamena, kamenito dobo, nazivljamo to bronasto dobo, ker je stopil na mesto kamena in živalskih kosti bron.

Po letu 1500 pred Kristusom se prične nova doba v omiki evropskega človeštva. Okoli leta 1100 pred Kristusom so poznali v Italiji že železo. Sto let pozneje se nahaja ta kovina tudi v Srednji Evropi. Železo pa se ni tako hitro udomačilo. Do leta 500 pred Kristusom je bilo še prav redko in so ga večinoma rabili le za nakit. Končno pa je vendar izpodrinilo bron, zlasti ker ga je mnogo pogostejše najti v večjih množinah kakor baker in kositer.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

Odprl se je grob...

Frančišku Mlinariču † v spomin.

Mala nedelja, januarja.

Dne 21. januarja t. l. je v 30. letu starosti dokončal svojo pot France Mlinarič iz Drakovcev. Korakali smo na tej mrzli poti s teboj mi, tovariši in tovarišice. Teža zemlje je padla na nas vse. Pusto je zdaj, ko te ni. Pri Narodnem kulturnem društvu si nam pel in tambural in še s kora je razveseljevala tvoja pesem srca naša. Nad dvajsetkrat si se nam pokazal z odra. Od »strica Dolefa« si nas zadnjič blagoslovil z očetom Serajnikom: »Čez leto dni me morda ne bo več«. In ni te več!

Ob cerkvi se je poslovil od tebe pevski zbor Narodnega kulturnega društva in ko smo se stisnili ob grobu, je zapel »Blagor mu...«. Na kupu zemlje je še predsednik društva dejal: »Ne smem ti govoriti, dragi France, besed v slovo, ker mi je to prepovedal župni urad...«

Nisi umrl, France. Slišimo te, ko nam poješ, čutimo te... Tvoj spomin bo ostal med nami!

Poroka med našimi rojaki v Kanadi

Calgary Alta, 9. januarja.

Po dolgem času se zopet oglasimo iz daljne Kanade. Zima je pri nas nastopila posebno v mesecu decembru z vso silo. Smo paž v severni deželi. Kljub ostri zimi smo imeli nedavno Slovenci in bratje Hrvati prav vesel dan. V soboto 7. januarja se je namreč poročil v tukajšnji katoliški cerkvi tovariš g. Jože Gradišar z gđ. Roziko Poje iz Jelendola (fara Draga pri Kočevju). Zbrali smo se pri ljubljenskem tovarišu ženinu Jožetu Gradišarju, da ga spremimo v cerkev k velikemu življenskemu koraku. Pred odhodom v cerkev se je v imenu vseh tovarišev v lepem nagovoru poslovil tovariš g. Franjo Janžekovič (Radovica) od ženina in neveste, želeč jima vse najboljšo v zakonskem stanu. Poročil ju je gosp. Vodiska, rodom Čehoslovak. Po končanem obredu smo se odpeljali na dom in obhajali svatbo v najboljšem razpoloženju.

H koncu se še mi poslavljamo od Vaju, dragi Jože in tvoja življenska družica Rozika. Naj Vama bo srečen zakonski stan v tem burnem življenju! Bodi dober krmilar v valovih borbe za življenje! Čuvaj skrbno, kar Ti je najdražje, svojo mlado ženo Roziko! Ti, draga Rozika, bodi trdna družica Jožetu na vsem življenskem potu! Živela še mnogo, mnogo let v zdravju, veselju in zadovoljnosti. Vse najboljšo Vama želimo: Ivan Hrovat, Anton Janko, Franc Janz, M. Schultz, J. Salinovič, E. Toskas, J. Sudac, M. Romey, N. Mirković, D. Popović in M. Horvat.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Štiri smešnice iz novega šaljivega lista »Skovirja« (Ljubljana)

Ne utegne.

Vera: »To sliko sem kupila na zadnji razstavi v Jakopičevem paviljonu. Ali ni lepa?«

Branko: »Oprostite, milostiva, od občudovanja vaših nožic še nisem utegnil preiti na presojo slike...«

Današnja mladina.

Teta: »Saj nisi več majhna, pa se še vedno igraš z dečki...«

Nečakinja: »Nasprotno! Čim večja postajam, tem raje jih imam...«

Moderna žena.

Emil: »Lepo, lepo, da ste se oženili z mojo ločeno ženo.«

Dinko: »Pomislite, kadar me objame, me še pogostokrat imenuje z Vašim imenom Dušan.«

Emil: »Oha, moje ime je Emil, Dušan je bil oni drugi...«

Tempora mutantur...

Teta (samica): »Še vedno nimaš ženin. Pobrigaj se, mladost bo kmalu zbežala!«

Nečakinja: »Kaj misliš, teta, da ga bom lovila, če noče sam priti!«

Teta (tragično): »Dragica, če bi jaz v svojih mladih letih smela tako kazati noge, bi ga kmalu imela in ne bi ostala samica...«

Kaj vse ljubezen zmori.

Neizkušena mladenka je dobila prvo ljubavno pismo, ki pa je bilo tako slabo zalepljeno, da si je med potjo odprlo ter ga je stroga mati prebrala.

Ko je zaradi te nezgode mladenka očitala ljubimcu neprevidnost, se je ta izgovarjal, da se je lepilo gotovo raztopilo zaradi vročih zdihljajev in poljubov, ki so bili v pismu.

Kmalu bi se naučil.

Posetnik Ščetina iz Zabje vasi je prišel v mesto k odvetniku, videl strojepisko, ki je tolkla p. tipkah, podobnih tipkam na harmoniki in menil: »O, to je pa prav imenitno. Moj sin bi se teg prav kmalu naučil, ker že igra na harmoniko...«

Obnova srečk

bo trajalo samo do 4. februarja. Opozarjamo na to vse posestnike naših srečk. Od 5. do 9. t. m. pa bomo neobnovljene srečke prodali novo priglasenim igralcem. Oni, ki so se za neobnovljene srečke že prijavili, naj se zglasijo že 5. februarja.

Zadružna branilnica, r. z. z o. z., Ljubljana, S7. Petra cesta šte. 19.

Zorica.

Poredna Zorica je vprašala pri mizi svojo do-
mačo učiteljico: «Gospodična, kaj si želiš za god?»
Učiteljica: «Pridnega otroka.»
Zorica (navdušeno): «Fantka ali deklico?»

Brihten učencec.

Boltek (pride iz šole in vpraša očeta prav za-
upno): «Oče, kakšno slamo pa imate Vi v glavi?
Meni je rekel gospod učitelj, da imam ajdovo...»

Moderna krava.

Kmetica: «Jože, kaj nič ne vidiš, da naša
Mutlja noče žreti? Bojim se, da bo poginila.»
Kmet: «Nikar se ne boj. Krava hoče pač do-
seči moderno vitkost.»

Vzpodbuda.

On: «Oh, gospodična Nežica, ne morete verjeti,
kako Vas ljubim! Vam na ljubo bi mogel napra-
viti največjo budalost!»
Ona: «Poročite me torej, gospod!»

Staroverska teta.

Nečak slikar (teti, ki opazuje njegovo sliko):
«Veš, teta, slika moje Venere še ni končana.»
Teta: «Kajpak da ne! Saj tako gole ne moreš
poslati na razstavo!»

Nič posebnega.

Skupina vaščanov je brala v «Domovini» vest
o nekem starcu, ki je dosegel čez 110 let starosti.
Ko so ugibali, kako je to mogoče, se je oglašil
tudi vaški pastir: «To ni nič posebnega. Če bi
naš stari oče še živeli, bi imeli danes že 130 let.»

Ni ne rasejo.

Gornještajski kmet je prišel v Gradec, videl
otroke, ki so jih iz sirotišnice vedli na izprehod,
ter rekel svojemu spremljevalcu: «Že dvajset let
prihajam v Gradec, toda ti siromaki so še vedno
enako majhni.»

Šaljivec.

Vaščan je prinesel k slikarju desko, naj bi ta
naslikal nanjo sv. Florijana za domačo kapelico,
a mu je slikar rekel, da je deska preozka.
Vaščan: «No, saj mu lahko noge čez desko
visijo.»

Hladnokrvnost.

Dva sicer vedno dobra prijatelja sta se nekoč
vendar sporekla ter se je prvi tako daleč izpoza-
bil, da je zabrusil drugemu: «Ti si osel!»
Drugi (hladnokrvno): «Dragi bratec, nikar se
ne razburjaj!»

Prekalna voda.

Prvi ribič: «Voda je tako kalna, da ribe niti
črva ne vidijo.»
Drugi ribič: «Zakaj pa ne obesiš na trnek
kresnice?»

Lopov skoz in skoz.

Žepni tat (tovarišu): «Ali si res rešen ječe?»
Tovariš: Zagovornik me je s tako spretnim
zagovorom izmazal, da mi je sedaj žal, da sem
mu za zahvalo ukradel zlato uro...»

Velika tolažba.

Siromak je tožil svojemu prijatelju: «Zakaj bi
slabo živeli! Toliko si bomo pa že rpihrali, da
bomo na stara leta bosi hodili.»

Samo en očenaš zna.

Nežica je prišla vsa objokana domov od prve
spovedi. Ko jo mati ugleda, jo vpraša: «Zakaj se
pa tako solziš?»

Nežica (ihite): «Oh, mamica, tri očenaše so mi
naložili za pokoro, znam pa le enega...»

Izkušnjavec.

Mlad žid, ki se ni dosti brigal za vero svojih
očetov, je vprašal vernega starega žida: «Povej
po pravici, ali bi ti pobral mošnjo cekinov, ako jo
najdeš na dan našega praznika?»

Stari žid (osorno): «Kaj me izprašuješ take
stvari, ker danes itak ni praznik, a mošnje ceki-
nov pa tudi nikjer ni!»

Odpušcanje.

Mož je v pijanosti natepel svojo še bolj na-
trkano ženo. Čez nekaj časa pa je prosil mož za
odpušcanje, češ: «Ljuba žena, ne zameri mojemu
početju, ki se je zgodilo v pijanosti.»

Žena: «Ljubi moj mož, natepel si me res in
tega sem bila že dolgo potrebna. Prošiti za od-
pušcanje bi morala jaz tebe, ki sem te tako straš-
no opraskala po obrazu in potrla na oknih šipe.»

Mož: «Odpušcam ti pod pogojem, da kaj ta-
kega več ne storiš in da si jaz pridržim pravico,
da te zopet lahko natepem, ko boš pot.ebaa.»

Izkupil jo je.

Sodnik obtožencu: «Tako, Miha Česen, zdaj
boste šli en mesec dni v luknjo.»

Obtoženec: «Prosim, gospod sodnik, kako dol-
go pa bomo šli iz luknje?»

Sodnik: «No, boste pa tudi iz luknje šli en
mesec. Torej imate dva meseca zapora...»

Listnica uredništva

Sodražica. Žal, iz Creightona nismo prejeli no-
benega dopisa. Morda se je pismo na poti iz-
gubilo. Če bi bili dobili dopis, bi ga nedvomno
priobčili. G. F. T. v Creightonu prosimo, naj nam
le večkrat piše. Tudi slike so nam dobro došle.
Samo morajo biti zelo jasne in z večjimi obrazi.

Kočevje G. M. J.! Vrniti Vam ne moremo
rokopisa, ki je že postavljen in samo čaka pri-
like, da bo objavljen. Če bi vedeli, koliko takšnih
stvari, ki so prav dobre za objavo, še čaka pri
nas, bi bili bolj potrpežljivi. Seveda, če bi bila
zgodba krajša, bi bila že davno objavljena, tako
pa nam prostor dela preglavice. Ta teden je ena
naših dolgih povesti končana in drugi teden pride
Vaša na vrsto, in to popolnoma gotovo. Pošljite
nam prav kratkih zgodbic!

Mala nedelja. Po nasvetu se bomo ravnali.

MALI OGLASI

Starejši samec s premoženjem

in brez otrok želi poročiti pošteno starejšo žensko
brez otrok, ki ima kako manjše posestvo, gostilno ali
trgovino v prometnem kraju. — Pojasnila daje Karel
Nojsternik, Sv. Lovreno na Pohorju. 32

Advokat

DR. AVG. REISMAN

v Mariboru

se je preselil

na Aleksandrovo c. 12, II.

Telefon 99

**Prispevajte v fond za Akademijo
znanosti in umetnosti ter za
Narodno galerijo v Ljubljani!**

ARBORIN

najboljše sredstvo za zimsko pokončavanje sadnih
škodljivcev (kaparjev, krvave uši, listne uši itd.) se
doblja pri sledečih prodajalcih:

LJUBLJANA: CHEMOTECNA, Mestni trg 10 (proizvajalec)

LJUBLJANA: Kmetijska družba, Turjaški trg 3

MARIBOR: Kmetijska družba, Meljska cesta 13

NOVO MESTO: Podružnica Kmetijske družbe

BREŽICE: Zveza podružnic Kmetijske družbe za
Brež. okraj

CELJE: Filip Vrtovec, Kralja Petra cesta

KAMNIK: Anton Lap

KOČEVJE: Podružnica Kmetijske družbe

KRANJ: Franc Berjak

KRŠKO: Ivanuš Edvard

LAŠKO: Podružnica Sadjarskega društva

LJUTOMER: Martin Silvar, Ormoška cesta

MOKRONOG: Srečko Strečlj

ORMOŽ: Jakob Kukovec, vrtnar, Hardek

PTUJ: Brezovnik Franc, nasproti samostana

SEVNICA: Jožep Škerl

SLOV. BISTRICA: Podružnica Sadjarskega društva

SOŠTANJ: Ivan Senica

OPLOTNICA: Bogomir Habit

Zahtevajte navodila za uporabo pri prodajalcih!

29

KMETJE šmarskega okraja

Nova, nikdar preležana je vedno zaloga v
trgovini

ED. SUPPANZ V PRISTAVI

Tukaj kupujete na bolie

„Prijatelj zdravih tolažba bolnih“

lahko so nazivali že naši stariši in dedje pravi
lepodišči »Fellerjev« bol ublažujoči

„EISA-FLUID“

tako so nazivali več kot 30 let njegovi zvesti od-
jemalci to priljubljeno narodno sredstvo in kozmetikum,
ter v mnogim zahvalnim listima priznavajo, da se
imajo zahvaliti edino pravem Fellerjevemu »Eisafluidu«,
ako so se obvarovali pred prehladom, kihanjem,
influenco, gripo, kašljem, hripavostjo, kakor tudi da
niso trpeli na nespavanju, nervozi in slabosti.
Ker kaj je vzrok vsem tem težavam? V največji
meri je krivo nezadostno negovanje teles in slabi
obtok krvi! Toda s čim se telo najbolj neguje in na
kaki način se krvotok najneškodljivije in najugodnije
pospešuje? Potem ostanja prija želodcu in vsemu
»Fellerjev« Eisafluidom, kateri je prirejen iz
sokov raznih zdravih rastlin, in koja uporaba zu-
nanja kakor tudi notranja prija želodcu in vsemu
ostalemu telesu. Poizkusite! Kmalu bo Vaše razpo-
loženje veselo, Vaš tek izvrsten, volja do dela se bo
ojačila, čutili se boste osveženi in pomlajeni! Toda
kje si boste nabavili ceno in pravi »Fellerjev«
Eisa-Fluid?

V lekarnah in vseh tozadevnih trgovinah kjerkoli bodete
zahtevali. Povsod bodete plačali za poizkusno stekleničico
6 Din, za dvojno 9 Din, za specialno steklenico 26 Din.
Ali, ako naročite direktno po pošti stane z omotom in
poštnino vred 9 poizkusnih ali 6 dvojnih ali 2 specialni
steklenici 62 Din. Nasprotno 27 poizkusnih ali 18 dvojnih
ali 6 specialnih samo 139 Din. Naslov označite jasno.

EUGEN V. FELLER,

Stubica Donja, Eisatrg 360, Hrvatska.